

Ann-Britt är årets martha

FOLK. Årets åländska martha är Ann-Britt Verho i Finström.

Hon firades i går på marthadistriktets höstmöte – då marthorna också beslöt sig för att ge sitt stöd till Tehy i vårdkonflikten.

SIDAN 11

Finströmsbonde stångad till döds

NYHETER. En 45-årig bonde i Finström omkom på lördagen efter att ha stångats av en tjur på sin gård.

Polisen har bekräftat att olyckan inträff-

fat men man är i övrig knapphändig med informationen av hänsyn till den avlidnes närmaste.

Mannen beskrivs av bekanta som mycket

erfaren och försiktig i sin djurhantering.

– Visst blir man chockad, säger en av dem till Nya Åland.

SIDAN 3

Lemland valde dyrt brandavtal

NYHETER. Lemland går med i ett gemensamt branddistrikt för tio landsbygdskommuner. Det har fullmäktige beslutat, trots att kommunen måste punga ut med mer än dubbelt så mycket pengar än om man ingått motsvarande avtal med räddningsverket i Mariehamn.

Danne Sundman, medlem i kommunstyrelsen, reserverade sig när ärendet nyligen behandlades där. Dels på grund av kostanden, men också för att staden nu tar hand om beredskapen i Järsö-Nåtö-området gratis. Han befarar att staden nu säger upp avtalet.

– Vad händer då om det börjar brinna i **Anders Wiklöfs** tavelsamling på Andersudde? Jo, då ska brandkåren komma tutande ända från Jomala!

SIDAN 5

Rock för alla åldrar

NÖJE. Crazy Lixx på Dinos eller Flanell med kommissarie **Olof Lindqvist** på gitarren på Bastun. Bland annat det kunde musikvännerna avnjuta i helgen.

Rockutbudet var sällsynt mastigt i Mariehamn både i fredags och lördags och Nyan var där.

SIDORNA 9 OCH 12

Inglasad Pommern i Algots-alternativ

NYHETER. Behåll slipen, bygg småbåtshamn och skapa utrymmen för hantverkare och mindre verkstadsföretag. Och glasa in Pommern i torrdockan för året-runt-verksamhet. Det är några av de förslag för Algots varv som **Kristian Öberg**, verksamhetsledare i Albanusföreningen för fram. Inför nedläggningen av varvet har bland annat skapandet av ett nytt bostadsområde nämnts och det har lett till diskussioner om alternativ.

SIDORNA 4-5

Läger för unga med diabetes

NYHETER. Det kan vara svårt att motivera tonåringar att sköta sin diabetes. För att ge dem draghjälp ordnar man därför läger där de får träffa andra ungdomar i samma situation. – Det är ett mycket effektivt sätt att hjälpa ungdomarna hitta lusten att ta hand om sig och sin sjukdom, säger barnläkare **Christian Johansson** som ordnat seglarläger för unga diabetiker flera år.

SIDAN 7

Grillpaus. Sunds jaktvårdsförenings ordförande Ingmar Berglund visar Kenny Vest, Tobias Vest och Pontus Jansson hur man får fart på brasan.

Foto: ANDREAS DIENERT

Sundsunga brinner för jakten

REPORTAGE. En ny generation jägare skolas i Sunds skogar.

Kommunens jaktlag samarbetar kring projektet med jaktfaddrar i Prästgårdens skog.

Så skall man vända den nedåtgående trenden som accelererades när EU-förbudet mot fälgjakten trädde i kraft.

– Innan sjöfälgjakten kom bort kunde vi ha

20 ungdomar på våra jaktvårdskurser, säger **Ingmar Berglund**, bas i Sunds jaktvårdsförening.

Men entusiasmen dämpas litet av tragedin i Tusby.

SIDAN 14-15

8

kultur

Karl-Erik Eriksson, tidigare fyrvaktare på Märket, var med på Märketdagen i Sjöfartsmuseet.

10

familjen

”Folk verkar så rädda för att störa nu för tiden. Det behöver de inte vara.”

JUANITA FAGERHOLM-URCHOM/KRISSAMTAL

17

sport

”Det känns nästan extra skönt att vinna så här och vi kan ta med oss detta till Portugal.”

DANIEL SJÖLUND EFTER 2-1 MOT AZERBAJDZJAN

åland 24

Albanus är sista fartyget att slipas på Algots varv.

Värmefflyttare och badrumsfläktar . . .

Stort sortiment på Fresh varor i butiken!

TFN *28 011, BUTIKEN 28 170, FÄRGER 28 215, BYGGLAGRET 28 174 ÖPPET: VARD. 8-17, TORSD. 8-19, (Bygglagret 8-17), LÖRD. 9-14

www.byggvaruhuset.ax

Soffliggar-vecka på

TILLFÄLLET

En trailer är på väg med 38 bäddsoffor. Kom in och provsitt eller provligg, vi har 2 möbeltyger i 7 olika färger att välja på.

Dane
470€

Fakta
670€

Toulouse
776€

Lucca
564€

**Fri hemkörning
inom fasta
Åland, eller
gratis lån
av paketbil**

TILLFÄLLET

-ett företag i Nordiska Tjänster AB

VI HAR ÖPPET NÄR DU ÄR LEDIG!

Vardagar 10-19 Lördag -Söndag 11-16

Tel. 17 570, fax 17 581. Vi finns i industriområdet vid Kalmsta Se även vår hemsida: www.nordiska.ax

Tehy kan få fyraårigt avtal

■ Den hotande arbetskonflikten inom sjukvården i riket ser ut att kunna undvikas. Parterna i förlikningsnämnden som arbetat för att hitta en lösning på avtalstvisten har enats om ett avtalsförslag.

Den enda uppgiften om överenskommelsen som gavs ut på söndagen var att sjukskötarna föreslås få ett fyraårigt avtal. Inga uppgifter om hur stora löneförhöjningarna föreslås bli eller några andra detaljer har getts ut.

Sjukskötarfacket Tehy och kommunarbetsgivaren tar ställning till avtalsförslaget i dag. De ska ge sina svar senast klockan 18. Efter det blir det säkert att konflikten avväjts. Tehys fullmäktige sammanträder på förmiddagen och kommunarbetsgivarnas fullmäktige på eftermiddagen.

Utdelningen av inkallelsebrev och arbetsorder till de sjukskötare som valts ut till patientskyddsarbete kommer att fortsätta till dess att båda parterna godkänt förlikningsnämndens avtalsförslag, uppger kanslichef **Kari Välimäki** från social- och hälsovårdsministeriet.

Enligt ministeriet har endast kring hälften av de sjukskötare som valts ut för patientsäkerhetsarbete under den möjliga arbetskonflikten kvitterat sina inkallelsebrev. (FNB)

Till sjukhus efter halkolycka

■ Två personer fördes till sjukhus efter att deras bil åkt av vägen i Lemland Vessingsboda på lördagsförmiddagen.

– En halkolycka, säger norra Ålands brandchef **Jan Johansson**.

Bilen körde av huvudvägen, över cykelbanan och stannade på en åker. Föraren och passageraren skall ha tagit sig ut på egen hand.

Samma dag fick polisen tips om en misstänkt rattfylla i Jomala. Bilisten hade 2,49 promille i utandningsluften.

En bilförare som stoppades i en kontroll på Neptunigatan på fredagen blåste 0,0 promille i alkotestet, men såg ut att vara drogpåverkad. Han saknade giltigt körkort.

I Jomala Torp sprang en älg in i en bil på lördagen. Älgen försvann sedan in i skogen, till synes oskadd.

”Självkostnadspris är rättvist”

■ **Kenneth Ramsdahl**, bosatt i Jomala Gölby, säger i en kommentar till artikeln om den kraftigt förhöjda avloppsanslutningsavgiften i kommunen att det nya systemet – med självkostnadspris – är rättvist.

– Vi bor i vattenskyddsområdet vid Långsjön, men kommunen har inte byggt ut avloppsnätet ända hit. Vi som inte kan koppla in oss ska väl inte behöva betala för att någon annan ska kunna göra det. Därför är självkostnadspris bra.

Han tipsar om om olika lösningar för egna avloppsanläggningar.

– Det behöver inte bli så dyrt som tekniska chefen **Michael Lindbäck** säger. Det går nog att hitta en bra lösning för drygt 2.000 euro, alltså billigare än det kostar att koppla in sig på kommunens nät. (ao)

Finströmsbonde dog i stångningsolycka

Gårdstransport. Den här bilden togs vid en stor kreaturstransport från Skåne till bondens gård för ett år sedan. Bonden köpte då en biffjur av rasen simmental. Foto: JONAS EDSVIK

En 45-årig bonde i Finström omkom när han på lördagsmorgonen anfalls av en tjur på sin gård.

Polisen kunde på söndagen bekräfta att en stångningsolycka inträffat på bondens gård men var i övrigt mycket knapphändig med uppgifter.

Bonden hade för ett år sedan köpt en biffjur och en kviga av rasen simmental.

Chockad

Nyheten spreds snabbt på Åland och många som Nya Åland talat med har svårt att förstå att olyckan kunde in-

träffa. Mannen beskrivs som en mycket engagerad bonde och odlare, med en stor djur-känedom som han gärna delade med sig av både privat och som yrkesman.

– Visst blir man chockad. Det är ju en kollega det handlar om, säger **Henrik Sundberg** på Bolstaholms gård i Geta.

Liknande olyckor händer så gott som varje år i Sverige och Finland - och Sundberg konstaterar att det inte finns något fullständigt säkert sätt att skydda sig om man skall hantera tjurar.

– Man kan inte värja sig om

en 1.300 kilos tjur blir arg.

– Det är ju djur det handlar om. Man måste bara försöka läsa deras beteende. Det händer ju att man får sparkar och sånt, men inte har det varit några större tillbud.

Lindriga

Det här är inte första gången tjurar gått till anfall på Åland - se texten intill - men då har skadorna i de flesta fallen varit lindriga.

Mannen efterlämnar fru och två barn.

PATRIK DAHLBLOM
redaktion@nyan.ax

TIDIGARE TJUROLYCKOR PÅ ÅLAND

Juni 2005

En tjurkalv som skall slakttransporteras från en gård i Hammarland hoppar upp från hissen in i bilen och springer mot chauffören med en sådan kraft att hornet går rakt igenom hans ben.

Mars 2006

En av Dahlmans slaktbilschaufförer skadas vid en transport.

Slakteriet tar en ny bil i bruk som är skräddarsydd av chaufförerna. Bland annat skall transportpersonalen kunna skärma av djuren bättre.

– Djuren har blivit större och därmed mer svårar-

tade, men arbetar man med levande djur får man vara beredd på att vad som helst kan hända. Det gäller att alltid att tänka sig för och anpassa sitt arbete efter omständigheterna på varje enskild plats, säger Dahlmans vd **Lars-Erik Dahlmán** till Nya Åland

Juli 2006

En tjur på en gård i Pålssböle stångar upp en slaktbilsdörr inifrån. Chauffören kastas iväg och tar skydd bakom ett staket. Tjuren tar sig ut i det fria och skjuts dagen efter av en jägare när den sover under en gran en kilometer från gården.

Nu är Roslagen på väg

Känns hon igen?

Den nya ägaren har målat om Eckerö Linjens Roslagen och döpt henne till Ionian Spirit.

I dag lämnar hon Åland för sista gången.

Som Nya Åland tidigare berättat är köparen ett nybildat bolag som kör flera fartyg.

– Jag vet att Roslagen ska över Biscaya, men jag känner inte till slutdestinationen, sade Eckerö Linjens sjöfartschef **Bo-Gustav Donning** förra veckan.

Då pågick redan bunkringen och provianteringen, och

besättningen var på väg till Åland.

Roslagen byggdes för Rederi ab Sally och sattes i trafik för Viking Line 1972 under namnet Viking 3. Hon köptes och såldes ett antal gånger och gick bland annat mellan Vasa och svenska städer under namnet Wasa Express.

Roslagen döptes hon till när Rederi ab Eckerö köpte henne 1988.

PATRIK DAHLBLOM

Resklar. Roslagen har bytt ägare och rutter många gånger sedan 1972, men i dag kan hon lämna Åland för gott.

Foto: LIS-BETH SMÅROOS

Sista gången på Algots slip?

Albanus, snart 20, fick drev, beck och bottenfärg

Albanus är i gott skick och skall utan problem klara sig till nästa upptagning och inspektion om två år. Albanusföreningens verksamhetsledare Kristian Öberg hade anledning att vara nöjd när Albanus efter tio dagar på Algots varv var klar för sjösättning i fredags.

Kristian Öberg berättade att 7-8 personer, både anställda och frivilliga ur föreningen varit sysselsatta med översynen av galeasen.

Efter upptagningen tvättades hon i botten och sedan inspekterade man och rev ut allt dåligt drev som upptäcktes mellan borden. Därefter började man dreva på nytt och slutligen sattes skeppsbeck i nåten innan hon bottenmålades med grundfärg och miljövänlig bottenfärg.

I gott skick

– I samband med bottenarbetet lossade vi och bytte ut ett bord för att kontrollera hur det såg ut inunder, med spanten. Det visade sig att hon fortfarande efter nästan tjugo år är i mycket gott skick. Tjugo år var förresten förr i tiden medellivslängden för en galeas, säger Öberg.

Med drevningen har man haft experthjälp av **Lars-Erik Karlsson**, **Petter Mellberg** och **Christian Stenbäck**. God hjälp har man också haft av **Hasse Holmström** som bytte bordet i botten. Holmström ju var med som skeppsbyggmästare redan då Albanus bygges och känner galeasen utan och innan.

Öberg berättar också att

Uppiffad. Nydrevad, nybeckad och nymålad. Verksamhetsledare Kristian Öberg konstaterar att Albanus är klar för sjösättning efter sin bottenöversyn på Algots slip.

de intresserade prentisarna från Albanus, **Emmy Karlsson** och **Catrin Palmqvist**, varit med i arbetet med drevning och beckning för att lära sig hur hantverket går till.

– De och andra unga kommer att bli viktiga för oss framöver, konstaterar Öberg.

Vinteruppläggning

Efter översynen och underhållsreparationerna på Algots varv skulle Albanus tillbaka till Sjökvarteret i Österhamn där hon, som tidigare år, skall ligga i vintervila i väntan på våren och nya seglatser.

Tjugoårsjubileum blir det ju också nästa år. Det var 1988 som galeasen sjösattes.

Framtiden oroar

Var man får möjlighet att göra nästa översyn om två år står än så länge skrivet i stjärnorna. Om möjligheterna att utnyttja Algots varv försvinner blir det mycket svårare också för Albanusföreningen.

– Att utnyttja frivilliga ur föreningen för arbetet blir ju omöjligt ifall vi tvingas åka till Sveaborg i Helsingfors eller Beckholmen i Stockholm för att ta upp henne, säger Kristian Öberg.

Därför har det inom föreningen också väckts förslag om alternativ för Algots varvsområde.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Hotad slip. Försvinner slipen när Algots varv läggs ned? Och var skall Albanus och andra mindre fartyg sedan tas upp?

Bostäder eller alternativ varvsmiljö?

Kristian Öberg i Albanusföreningen vill ha en diskussion om den framtida användningen av området vid Algots varv.

Han, och även andra i föreningen, ogillar tanken på att bygga bostäder på varvsområdet. I stället vill man se en alternativ varvsverksamhet enligt dansk modell.

Sliptagningen av galeasen Albanus i veckan var kanske den sista i Mariehamn. Försvinner slipen i samband med att varvet läggs ned så måste Albanus och andra mindre fartyg söka sig till slipar utanför Åland för översyn och reparationer.

– Vi tycker att det är fel att göra varvet till ett bostadsområde, säger Kristian Öberg.

Tills vidare stöder han sig på inofficiella diskussioner

som förts i föreningen, men troligen kommer man också formellt att konkretisera tankarna till ett förslag från föreningens styrelse.

Dansk modell

Enligt Öberg kunde ett alternativ för Algots varv vara den modell som prövats med framgång på flera håll i Danmark. Där har gamla varv kommunaliserats och utvecklats till centra för olika aktiviteter med anknytning till sjölivet. På Åland kunde kanske både staden och landskapet gå in och förverkligandet ske i stiftelseform.

Bland det som kunde finnas på ett aktiverat, men alternativt, varvsområde nämner Öberg:

- Slip för mindre tonnage.
- Småbåtshamn.

■ Utrymmen för olika hantverkare.

■ Verkstadsutrymmen för mindre företag.

■ Ett område för olika evenemang

■ Pommern, inglasad i torrdockan och tillgänglig året runt.

Det sistnämnda menar han kunde var ett sätt att på lång sikt bevara Pommern som en sevärdhet.

Komplement

På frågan om inte Algotsområdet i den här formen kunde bli en konkurrent till Sjökvarteret svarar Öberg:

– Tvärtom. Det skulle bli ett fint komplement till Sjökvarteret.

Särskilt besvärligt tycker Öberg att det blir ifall slipen försvinner med varvsnedläggningen. Man borde kunna

ha den kvar även om man, av hänsyn till omgivningen, måste avstå från arbeten som kräver sandblästring.

– Kanske kunde en slipförening, som den som verkar på Sveaborg, vara ett alternativ.

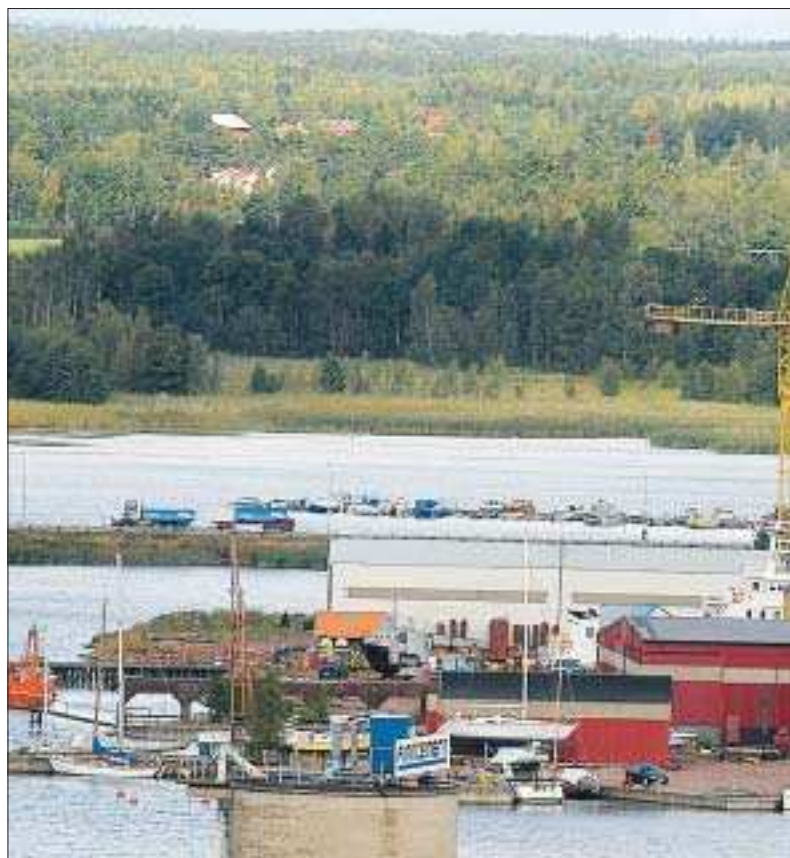
Liknande arrangemang finns också på Beckholmen i Stockholm.

I varje fall hoppas Kristian Öberg att en diskussion om varvsområdets framtid och olika alternativa användningsmöjligheter skall komma i gång innan det är för sent.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Algots varv. Nedläggning och bostadsbyggande eller alternativ varvsverksamhet på varvsområdet?

Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Lemland går med i gemensamt branddistrikt Men invånarna får betala dyrt

Lemonds fullmäktige har beslutat gå med i det nya branddistriktet som är gemensamt för tio landsbygdskommuner.

Men det hade blivit betydligt billigare om Lemland i stället hade gått ihop med Mariehamn.

När kommunstyrelsen nyligen behandlade förslaget blev det omröstning. Med rösterna 4-3 gick styrelsen in för landsbygdsdistriktet – nuvarande södra och norra Ålands branddistrikt – medan **Danne Sundman** (ob) och **Susanne Fagerström** (fs) reserverade sig med motiveringen att ett samarbete med räddningsverket i Mariehamn skulle innebära halverad kostnad per invånare jämfört med tiokommunssamarbetet.

Dessutom såg Danne Sundman en annan svårighet: Hittills har stadens räddningsverk skött beredskapen för Järsö-Nåtö-området utan att ta betalt för det, men om Lemland i övrigt går in för ett annat samarbete kan det gällande avtalet med staden sägas upp.

– Och vad händer då om det börjar brinna i **Anders Wiklöfs** tavelsamling på Andersudde? Jo, att Jomala FBK är den närmaste brandkåren. Det är lång väg från Jomala till Järsö, säger han.

Prisskillnad

Han har jämfört de två modellerna med varandra och kom-

Vad händer? Vad händer med det hittills kostnadsfria samarbetsavtalet mellan stadens räddningsverk och Lemland för Järsö-Nåtö-området nu när Lemonds fullmäktige går in för samarbete med nio landsbygdskommuner i ett gemensamt branddistrikt? Det undrar Danne Sundman som reserverade sig när kommunstyrelsen fattade beslutet att gå med i distriktet. Bilden togs när ett nytt hus brann i Järsö i fjol höstas.

Arkivfoto: JONAS EDSVIK

mit fram till att ett avtal med staden skulle kosta mindre än hälften av vad det kostar att gå med i landsbygds-samarbetet, 6,28 euro per invånare jämfört med 16,75 euro per invånare.

Räknat på alla Lemonds cirka 1.700 invånare så kostar landsbygdsavtalet drygt 28.000 euro per år mot drygt 10.000 euro per år för ett avtal med staden.

– Samma tjänster men en ansevärd skillnad i pris, konstaterar han.

Om stadens räddningsverk inte säger upp avtalet, men börjar ta betalt för Järsö-Nåtö, så ökar kostnaden ytterligare, påpekar Danne Sundman.

Ett distrikt

Han hänvisar också till lagen som säger att hela Åland

inom ett antal år ska bestå av ett enda branddistrikt.

– Så varför inte gå in för ett distrikt med en gång?

En förklaring till att Lemland trots allt går in för tiokommunssamarbete kan vara att samarbetet annars blir dyrare för de andra deltagarkommunerna.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Propagerar för åländsk naturskola

Låt barnen komma ut och möta naturen.

Den idén ligger bakom flera framgångsrika naturskolor på fastlandet – och kanske är det något för Åland.

Det talade **Lotta Nummelin** vid Finlands Natur och miljö och **Renja Hakala** vid Kvarkens naturskola om i Mariehamn i torsdags.

Nummelin och Hakala var inbjudna av Ålands Natur och miljö, som har siktat in ställt på en åländsk naturskola.

Finlands Natur och miljö öppnade sin första skola Uttern i Sjundeå 1986. Kvarkens naturskola i Österbotten slog upp dörrarna till skogen i år. I höst har man tagit emot 20 skolgrupper med elever i åldrarna 3-12 år.

Verksamheten är till stor del finansierade av privata fonder och stiftelser. Skolor eller kommuner köper tjänsterna.

Nytta och nöje

Lektionerna kombinerar nytta och nöje. Eleverna får till exempel fänga insekter, som skall artbestämmas innan de släpps.

– På det sättet kan man väcka naturintresset hos barnen. Det skall vara roligt, men när eleverna är litet äldre kan undervisningen gå mera på djupet. Ju fler gånger en grupp besöker naturskolan, desto mer miljömedvetna ser personalen att deltagarna blivit.

– Eleverna får en personlig relation till miljön. Man vill skydda det man känner till.

Bäst är det om en grupp kan besöka skolan under alla fyra årstider.

Nytta och nöje. Barnlekar på naturskolan Uttern i västra Nyland.

Foto: PRIVAT

Att få ut barnen i naturen är alltså viktigt, och det gäller inte bara elever från stadsskolor.

– Barnen går mer och mer mot den virtuella världen – spelvärlden, säger Renja Hakala.

Skolorna anpassas till omgivningen. Kvarkens naturskolas program handlar mycket om skogen, Uttern ligger vid en insjö – och på Åland vore det naturligt med ett havsprogram, säger Lotta Nummelin.

Om Ålands Natur och miljö vill ha en egen naturskola så tar det cirka två år att dra igång den, tipsar Nummelin och Hakala.

Skolexpert. Lotta Nummelin och Renja Hakala hälsade på Ålands natur och miljö.

Foto: PATRIK DAHLBLOM

PATRIK DAHLBLOM
redaktion@nyan.ax

Maj-Len Lindholm
Epost: majlen.lindholm@nyan.ax
Telefon: 528 449

familjen

Dagens namn
ELISABET, LISA, LISEN, ELISE, BETTINA

Vi firar1-15 årGratulerar50 år

Kevin Mattsson i Finström Bamböle fyller 7 år i dag, den 19 november. Gratulationer kommer från mamma och pappa.

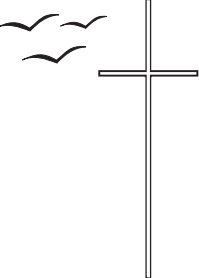
Julkappar tas ännu emot

■ Ännu tar Emmaus emot gåvor som kan skickas som julkappar till barn i Litauen.
– Vi har fått väldigt mycket. Men vi tar gärna emot ännu mera, säger **Britt-Marie Lundberg** vid Emmaus.
Välkomna klappar är pennor, papper, tvålar, leksaker, kramdjur och nya kläder. Allt ska förstås vara helt.
På tisdag packas klapparna. (ao)

Annonsera i den tidning du själv läser!

UNDANBEDES
All eventuell uppvaktning
undanbedes
vänligen
Harald Åkerberg

DÖDA

Vår kära
Solveig Melander
* 01.04.1923 + 29.10.2007

Tack älskade Mommi för allt Du var för oss

Mia och Maria Åsa och Nicolas Oscar och Teodor Jane och Niclas Zacharias och Lucas Jonas och Johanna Casper och Antonia Emma och Nels Jakob

Du visste väl om att Du var värdefull Att Du var viktig för oss systrar

Maj-Britt, Agneta och Maj-Gun

Gråt ej vid Min grav Jag finns ej där Jag finns i solens spegelblänk på fjärden Jag finns i vindens stilla lek på fälten Jag finns i höstens stilla regn Jag finns i vintergatans stjärnehär Och när ni i tidig morgon väcks av fågelkvitter är det Min röst ni hör Så gråt ej vid Min grav Jag är inte död

Ann och Torbjörn Gun och Rolf Britt och Dick

Jordfästningen har skett i stillhet.

JAN SUNDSTRÖM
Namn: Jan Sundström.
Född: den 22 november 1957 i Finström.
Bor: i Lemland Haddnäs.
Yrke: hamnövervakare i Långnäs hamn.
Familj: fru **Monika**, barnen **Linda, Mikael, Jessica och Rikard.**
Intressen: idrott och särskilt fotboll bland annat som tränare, trav – har varit aktiv travkusk tidigare, samt jakt.
Födelsedagen: bortrest.

Gratulerar60 år

MAJ-LEN KARLSSON
Namn: Maj-Len Karlsson, f Karlsson.
Född: den 24 november 1947 i Vårdö Simskåla.
Bor: i Jomala Överby.
Yrke: hjälpskötare på Gullåsen.
Familj: sönerna **Bosse** med fru **Emma-Lina** och barnen **Tindra och Amelia, Janne** med barnen **Viktor och Sarah.**
Intressen: barnbarnen, handarbete, körsång och naturen.
Födelsedagen: firas med öppet hus från klockan 13 till 18 på Stormskärs vårdshus i Simskåla. Jubilaren undanber sig presenter och önskar att man i stället sätter en slant i sparbössan för föräldralösa barn i Kenya.

Kom ihåg

■ ■ **ABF:** Motionsgymnastik i Strandnäs skola (norra) kl.18.30 alla måndagskvällar med Sinikka Östberg pågår. Kom och pröva på! Ev. förfr. tel 16 707.

■ ■ **Ahveniset:** Jouluiinen perhetapahtuma 25.11. Margaretagårdenilla kello 13.00. Piparkakkujen leivontaa (oma kaulin mukaan), joululauluja ja piirileikkejä. Joulupukin vierailua varten mukaan 5e arvoinen pikkujoulupaketti. Ilmoittautumiset 22.11. mennessä Tarjalle 050 328 0584 tai Tertulle 0400 324 053. Julaktig familjeträff söndag 25.11 kl 13.00 på Margaretagården. Pepparkaksbakning (egen kavel med), julsånger och kringelekar. Ta med en lillajulspaket värd ca. 5 e för julgubbens besök. Anmälningar senast 22.11. till Tarja, 050 328 0584 eller Terttu, 0400 324 053.

■ ■ **Al-Anon:** Anhöriga och vänner till alkoholister, träffas på Margaretagården alla tisdagar och fredagar, kl 19.00.

■ ■ **Busshistoriska sällskapet:** Resa till Stockholms Spårvägs-museum och Hjulmarknaden i Sollentuna lördag 1.12. Resans pris är 25 euro för medlemmar och blivande medlemmar, 40 euro för övriga intresserade. Anmälningar till Williams Buss, tfn 28 040 senast 26.11. Hemsida om resan http://home.aland.net/bosse/busshistoria. htm Närmare info Buss-Bosse, tfn 0400 537 131.

■ ■ **Byggnadsavdelning 205:** Höstmöte på Hotell Savoy måndag 19.11 kl.18.30.

■ ■ **Demensföreningen på Åland:** Höstmöte onsdag 21.11 kl 19.00 i HandiCampen. Stadgeenliga förhandlingar. Ulrika Berg från Malax och Anja Karlgren från Houtskär om sin studieresa till Plejehemmet Lotte i Köpenhamn. Servering.

OBS! Det händer

MÅNDAG 19.11

FAMILJECAFÉ
■ ■ **Föglö rådgivning kl 9.15.** Familjecafé.

FILM
■ ■ **Mariehamn Café Mugg kl 19.30.** "Nya Woodstock". Release på filmen som hjordes under BUS-festivalen på Lappo i somras. Även kortfilmer som producerades under festivalen visas.

JULPAKETSINSAMLING
■ ■ **Nygatan 11 kl 18.00-21.00.** Hoppets Stjärna samlar in julpaket. Sista tillfället.

LUCIA
■ ■ **Stadsbiblioteket kl 18.30.** Luciakandidaterna uppträder.

NÖJE
■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar dj.
■ ■ **Parks bar kl 22.00.** Blandad musik från baren.

TISDAG 20.11

FÖRELÄSNING
■ ■ **Saltvik Mariagården kl 19.00.** "Vägen till en hälsosam livsstil". Livsstilssjuksköterska Ann-Christine Jansson föreläser.
■ ■ **Ålands museum kl 18.00-20.00.** Kenneth Gustavs-

■ ■ **Folkdansarna på Åland:** Kom ihåg höstmötet på onsdag kl 19 i stadsbiblioteket. Tillbakablick på festivalen i Tyskland. Info om festivalen i Norge-08 samt presentation av historiken som är på gång. Stadgeenliga ärenden. Kom!

■ ■ **Folkhälsan:** Stavgång på måndagar kl 10.00 vid huvudingången till Folkhälsans allaktivitetshus. Tag med egna stavar om du har, annars finns det att låna! Det kostar ingenting. Välkomna i stadiga skor!

■ ■ **Folkhälsan i Mariehamn:** Uthyes: resesånger, matstolar, Spina-bac-kudden för dej med sjuk rygg. Ring kansliet, tel 14 777, måto kl. 09-14 eller maila folkhalsan-mariehamn@hotmail.com.

■ ■ **Fotoklubben Obscura:** Ungdomsfotografen Lina Abrahamsson håller egen fotoutställning i klubblokalen med vernissage tisdag 20.11 kl 19.

■ ■ **Föreningen Fri från Narkotika:** Anhörigträff måndag 19.11 kl 19.00 på Cafe Mug. Välkomna.

■ ■ **Hemslöjdsgillet i Mariehamn:** Höstmöte torsdag 22.11 kl 18.30 i stadsbiblioteket. Styrelsen.

■ ■ **Hoppets Stjärna:** Tar emot julpaket vid Nygatan 11 (ingång från parkeringen på husets baksida) måndag 19 november (sista inlämningsdag) kl.18.00-21.00.

■ ■ **Hälsofrämjandet på Åland:** Livsstilssjuksköterska Ann-Christine Jansson föreläser om Vägen till hälsosam livsstil tisdag 20.11 kl 19.00 i Församlingshemmet Mariagården i Saltvik. Servering.

■ ■ **Mariehamns pensionärsförening:** Pensionärsradio på måndag kl.15.05. Tre teman: boule, Medis 60 år, Bokmässan. Solist Lasse

Berghagen. Höstmöte på onsdag kl. 14.00 i Röda Korsgården. Val av ordförande, styrelseledamöter, suppleanter, revisorer och fastställande av av verksamhetsplan, budgetförslag. Gästberättare: Tove Fagerholm som berättar om "Runeberg och Fänrik Ståhl". Runebergs-sånger, lotteri Välkomna gamla och nya medlemmar!

■ ■ **Mellersta Finströms Marthaförening:** Möte på Marthastugan tisdag den 20.11 kl. 19. Fantasiblommor och genomgång av stadgarna.

■ ■ **Norra Ålands pensionärer:** Lunchträff onsdag 28.11 kl 13.00 i Wirras Taihouse i Godby. Anmälan direkt till Wirrans 41 996.

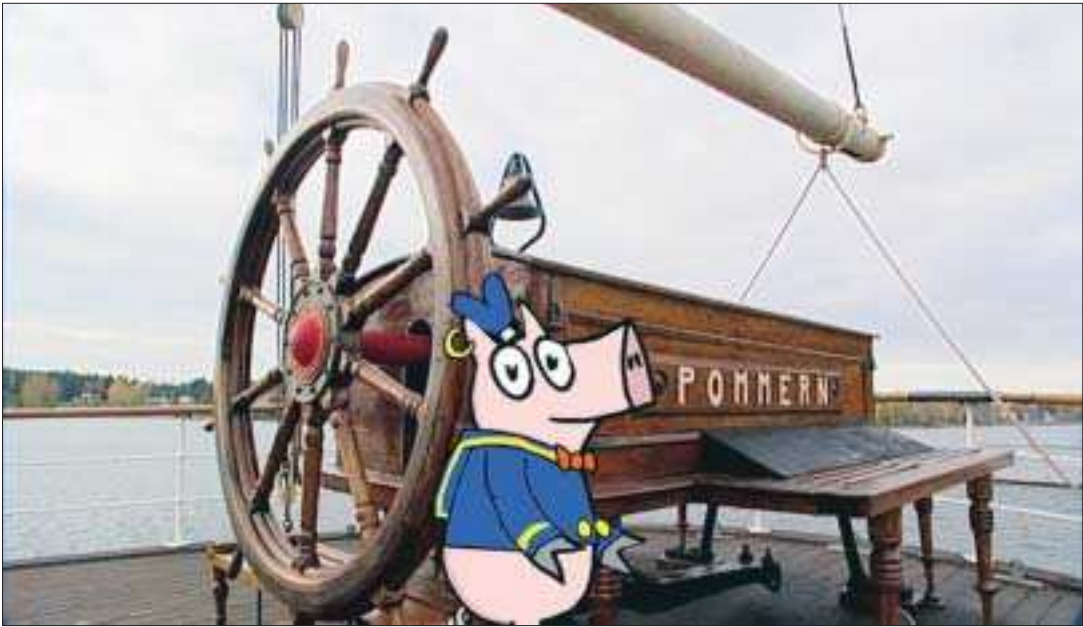
■ ■ **PusselFamiljen:** Vill du också resa bort och komma tillbaka starkt, utvilad och full av energi? Kom med på helgläger 24-25.11 till Lemböte lägergård! Frågor och anmälningar: Siv Hallbäck: 0457 524 3733 eller e-posta till siv.hallback@hotmail.com

■ ■ **Rädda Barnen på Åland:** Tisdag 20.11 firar vi "Barnkonventionens dag" med ett jippo i Sittkoff kl 11-14. Vi delar ut ballonger och info om barnets rättigheter. Ett tillfälle att köpa vår alternativa julgåva!

■ ■ **Röda korset:** Blodtrycksmätning tisdag 20 november kl 10.00–12.00 på röda Korsgården.

■ ■ **Socialmissionen på Åland:** Ordinarie medlemsmöte för fastställande av budget 2008. Måndag 26.11 kl 19.00 på Skarpansv. 28.

■ ■ **Steinerpedagogikens vänner på Åland:** Höstmöte med stadgeenliga förhandlingar söndag 25.11 kl 18.00 på Barträdgården vid Mellangårdsv. 2 i Strandnäs, Mariehamn. Öppet hus under dagen.

Grisen. I barnserien om Finlands geografi har grisen kommit till Åland i tisdagens program.
Bild: FST5

son föreläser från opublicerat arkivmaterial, om det krigstida Åland 1945 och den sovjetiska kontrollkommissionens verksamhet.
■ ■ **Jomala Ulfsby källarkrog kl 14.00.** "Designens betydelse – Making things better for people" med Lisa Wacklin, föreläsningen är på svenska.

JIPPO
■ ■ **Sittkoff kl 11.00-14.00.** Barnkonventionens dag firas med jippo. Ballonger och info om barnets rättigheter delas ut.

Försäljning.

MUSEIGUIDNING
■ ■ **Ålands museum kl 12.00.** Gunnar Johansson talar om sin Exlibris-samling.

NY UTSTÄLLNING
■ ■ **Galleri Fäktargubben.** Julkortsutställning. Kom och rösta fram din favorit.

NÖJE
■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar dj.
■ ■ **Parks bar kl 22.00.**

■ ■ **Vårt Hjärta:** Höstmöte, stadgeenliga förhandlingar, julmiddag och sång av Dur-Rackarna lördag 24.11 kl 16.00 på Soltuna, Geta. Buss avfärd bussplan Mariehmn kl 15 via hållplatser vid Fiskehamnsv, V Macken, Sjukhuset, Odalgården och ca kl 15.30 fr. Mattssons/Godby och Kyrkvägen hållplats, Getavägen. Taxi kl 15.20 från Gölby och Mattssons/Godby.

■ ■ **Ålands aktiesparare:** Informationskväll onsdag 21.11 kl 19.00 i Ålands Hotell- och restaurangskola. Programmet står Alandia-bolagen för. VD Leif Nordlund berättar om Alandia-bolagens verksamhet som omfattar flera olika verksamhetsgrenar. Placeringschef Tony Karlström informerar om Alandia-bolagens placeringsverksamhet. Kom med och få en intressant information om ett av våra bolag som kanske inte är så välkänt när det gäller allt de gör!

■ ■ **Ålands fåravelsförening:** Medlemsmöte, måndag 26.11 kl 19.00 på Naturbruksskolan. Välkomna!

■ ■ **Ålands invalider:** Höstmöte på Odalgården torsdag 22.11 kl 18.30. Stadgeenliga förhandlingar. Tranviks Qvinnas underhåller. Servering. Välkomna!

■ ■ **Ålands lungskadeförening:** Höstmötet hålls på HandiCampen tisdag 27.11 kl 19.00 med mötesförhandlingar och servering. Ta gärna med era bilder från Gamla Valamo.

■ ■ **Ålands synskadade:** Julmarknad den 25 november kl.12-15 på Ankaret Johannebovägen 7. Julfesten blir den 15.12 kl 17.00, julbord, Ålands lucia, lotteri. Bindande anmälan till Ann-Mari tel 38 824 före 8.12. Julbingo den 3.12 kl 18.00.Vinster julkappar. Alla hjärtligt välkomna.

ÅLANDS FÖRENINGAR

ÅLANDS FÖRENING
■ ■ **Ålands förening** har som mål att stärka sammanhållningen i Åland och verka för en bättre framtid för Åland.

■ ■ **Ålands förening** har som mål att stärka sammanhållningen i Åland och verka för en bättre framtid för Åland.

■ ■ **Ålands förening** har som mål att stärka sammanhållningen i Åland och verka för en bättre framtid för Åland.

■ ■ **Ålands förening** har som mål att stärka sammanhållningen i Åland och verka för en bättre framtid för Åland.

■ ■ **Ålands förening** har som mål att stärka sammanhållningen i Åland och verka för en bättre framtid för Åland.

■ ■ **Ålands förening** har som mål att stärka sammanhållningen i Åland och verka för en bättre framtid för Åland.

■ ■ **Ålands förening** har som mål att stärka sammanhållningen i Åland och verka för en bättre framtid för Åland.

■ ■ **Ålands förening** har som mål att stärka sammanhållningen i Åland och verka för en bättre framtid för Åland.

VERNISSAGE
■ ■ **Gullåsen Kaptenssalen kl 13.00.** Tisdagsmålarna med deltagare från avdelning Västergård ställer ut.
■ ■ **Fotoklubben Obscura, Köpmansgatan 9, kl 19.00.** Ungdomsfotografen Lina Abrahamsson visar egna bilder.

Inte lätt vara tonåring med diabetes

Skid- och seglarläger hjälper ungdomar hitta motivationen att sköta sin sjukdom

Barnläkare. – Pubertetsrelaterade hormoner är motståndarhormoner till insulin, vilket gör att man behöver extra mycket insulin under tonåren, förklarar Christian Johansson.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Att vara tonåring är sällan särskilt lätt. Att vara tonåring och dessutom också diabetiker kan säkert kännas ännu jobbigare. Man måste hålla koll på saker kompisarna kan strunta i. Man är annorlunda – och kommer alltid att vara det, eftersom diabetes är en kronisk sjukdom.

I tonåren är det särskilt viktigt att man känner tillhörighet, och därför ordnas det nu sedan några år tillbaka seglarläger för ungdomar med diabetes.

Sedan sommaren 2002 har ett femtontal ungdomar från både Stockholm och Åland fått möjlighet att segla med Albanus tillsammans med andra ungdomar med diabetes.

– Vi brukar blanda ungdomar som haft diabetes många år med sådana som just fått sin diagnos, säger klinikchef **Christian "Snuffe" Johansson** vid ÅCS barn- och ungdoms-avdelning.

Han har varit med sedan första lägret och har bara positiva erfarenheter av dem.

– Vi gör inte så märkliga saker – vi lagar mat, spelar kort och umgås. Vi kryssar runt i den åländska skärgården och ungdomarna lär sig navigera och sköta båten.

– Det viktigaste är att ungdomarna får träffa andra ungdomar i liknande situation som de själva befinner sig i, prata, umgås och byta erfarenheter med varandra. För ungdomar funkar det bättre att lära sig av andra i samma ålder än att försöka följa direktiv som kommer från vuxna. Här får de träffa andra som delar samma vardag och diskutera sånt som de vanliga kompisarna inte intresserar sig för eller behöver fundera på.

Puberteten besvärlig

Puberteten är också på andra sätt besvärlig för den som har diabetes.

– Det är svåra år. Som alla andra ungdomar kämpar man med att bygga upp en identitet och vill inte identifiera sig som kroniskt sjuk.

– Därtill är alla pubertetsrelaterade hormoner motståndarhormoner till insulin, vil-

Motiverande med läger. Efter fyra dagar ombord på Albanus är de unga diabetikerna oftast mer motiverade att sköta sin diabetes. Ungdomarna umgås och lär sig navigera. Här gör man ett strandhugg på Märket – det första Albanus vågat sig på att göra just där.

Arkivfoto: PRIVAT

ket gör att man behöver extra mycket insulin under tonåren. Det är på alla sätt en känslig period för en diabetiker och balansen är ofta sämre. Därför är det särskilt viktigt att hålla uppe intresset och motivationen för att orka sköta sig också under tonåren, säger Snuffe Johansson.

– Det är viktigt att man lär sig ta hand om sig själv så effektivt som möjligt och får rutin på det så man kan koncentrera sig på andra saker i livet. Med dagens insulinpumpar och tekniska hjälpmedel kan man få en mycket fin blodsockerbalans. Men det gäller

att orka sköta sig.

Umgänget med andra diabetiker har visat sig mycket effektivt.

– Vi ser det ju både enkelt och konkret – motivationen ökar och därmed blir värdena bättre. För vår del är det jättebra om de åker, de får så mycket nya influenser och ökad lust att ta hand om sig själva, så vi vill ju att så många som möjligt ska åka.

Kostnadskrävande är det inte heller.

– Det är betydligt billigare än att skicka ungdomarna på anpassningsläger på annat håll. Landskapsregeringen brukar stå för kostnaderna för de åländska

ungdomarna, och svenskarna sköter sin del via egna kanaler. Vi delar solidariskt på kostnaderna. För ungdomarna är det gratis.

Seglarlägret var så omtyckt och efterfrågat att man ifjol beslutade sig för att ordna också ett läger vintertid.

– Det var lyckat, så det gör vi om. Det blir en skid- och naturresa till skidparadiset Grönklitt i Orsa i Dalarna, där också norra Europas största björnpark finns.

Bara hänga på

Resan går av stapeln vecka 11 och för den som är intresserad av att hänga med, är det bara att

säga till nästa gång man är på kontroll eller på annat sätt höra av sig till Snuffe Johansson.

– Jag träffar ju de flesta diabetiker med ett par månaders mellanrum och tar gärna emot intresseanmälningar då. Det skulle vara jätteroligt om det kom åländska ungdomar med på skidresan i år igen.

– Många känner sig lite obekväma att komma med först, eftersom de inte känner de andra. Men det brukar snabbt gå över och sen har alla skitkul. Det är bara att hänga på.

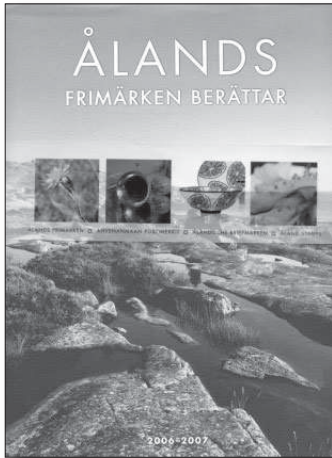
LINA ANTMAN
lina.antman@nyan.ax

Frimärksbok hittade formen

Litteratur

Ny bok

Ålands frimärken berättar 2006-2007. Produktion April kommunikation/Michael Hancock.

En överraskning, i alla fall för den här skribenten, som årsboken bjuder är att Michael Hancock är en skicklig fotograf också. Och bilderna ges mycket plats

Efter den inledande 10-årsboken är det här den sjunde 2-årsboken i ordningen kring Ålands frimärken och dess motiv.

Upplägget är liknande som i de tidigare, men formen annorlunda. Och det är just form som är nyckelordet.

De tidigare böckerna bjöd på en rad fylliga reportage om Åland och ålänningarna, då liksom nu utgående från frimärksmotiven, med mycket

text.

Nu är texterna kortare och bilderna får breda ut sig, samtidigt som layouten, av **Eva-Jo Hancock**, är luftigare. Det har man uppnått genom att texterna på finska, engelska och tyska krympts till bara korta sammanfattningar samtidigt som formatet på boken ökat en aning.

Det känns som om det nog är rätt idé. Trots allt är en publikation av den här typen mer

en bok att bläddra i.

Minskad upplaga

Man kan anta att icke-ålänningar är mer intresserade av längre, ingående texter, men antagligen har försäljningen av boken inte gått så bra utomlands eftersom översättningar bantats så kraftigt.

Siffrorna för den tryckta upplagan skvallrar också om en nedåtgående trend.

Den första boken, "Åland

- glimtar genom frimärken" trycktes i 7.533 exemplar, första 2-årsboken 1994-1995 i 6.200 och den förra, 2004-2005, i 5.200 exemplar. Upplagan för den nu utkommande boken är 4.500 exemplar, vilket ju ändå är en ansevärd mängd för att vara en åländsk bok.

Priset, 50 euro, är inte heller speciellt högt med tanke på att alla de två senaste årens frimärken ingår. Men något samlarobjekt tycks årsböcker-

na inte vara i den meningen att de ökar i värde. Det visar det senaste årets priser på auktioner och auktionssajter som vi noterat.

MÅRTEN SUNDBERG
marten.sundberg@nyan.ax
tfn 528 453

Rösta på Ålands Lucia 2007

via SMS

För att rösta:

Skicka ett SMS med din kandidats nummer till **173521**. Skriv så här: **RÖSTA LUCIA X**. Byt ut X mot numret på den kandidat du vill rösta på. Kostnad 0,95 euro varav 0,52 euro går till luciainsamlingen. Omröstningen är i kraft **t.o.m torsdag 29.11** Stöd luciainsamlingen med 5 euro. Skicka ett **SMS** med **5 NYAN LUCIA** till **16323**. Kostnad 5 euro varav 3,20 euro går till luciainsamlingen.

SPELA BINGO med lyckotavla

På PAF Casino
på Torggatan 14
alla **TORSD.** kl. 19

- 5 raders BINGO
- Lyckotavla, vinster 34€ - 336 €
- Kvällens poängplockare: 3 kg kaffe och 1,5 kg kaffe

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

” Modersmåsläraren som vägvisare in i språkets och litteraturens värld har ersatts av läraren som informatör.

HENRIK WESTERMARK I BORGÅBLADET

Många med på Märket-dag

Karl-Erik ”KEE” Eriksson fick signera många exemplar av kalendern Fyröarna 2008 när Finlands fyrsällskap hade Märketdag i Sjöfartsmuseet på lördagen. Vem vill inte ha en fyrkalender signerad av en fyrvaktare från Märket?

KEE Eriksson uppmärksammade också i övrigt på Märketdagen genom att den film som han gjorde 1976, under sitt sista år som fyrvaktare på Märket nu för första gången visades i restaurerat skick överförd från 9 millimeters film till dvd och, enligt honom själv, med mycket av knastret bortfiltrerat.

Ger resultat

Till Nyan sade Eriksson att han är mycket glad över det arbete som fyrsällskapet och dess frivilliga nu gör för att rädda Märket. Tidigare på dagen hade han varit med på en tur ut till fyren och blivit positivt överraskad. Arbetet ger resultat.

– Det har skett en hel del förbättringar bara från i juni. Nu kändes det att det var torrt i byggnaden, fukten var borta.

KEE Eriksson kom första gången som fyrvaktare till Märket år 1959 och stannade då ett år och tre månader. Sedan återkom han 1965 och stannade till 1976. Samma år på hösten automatiserades fyren.

Livlig kommers

Sammanlagt kom ett sjuttiofem personer till Märketdagen i Sjöfartsmuseet och fyrsällskapets ordförande **Pekka Väisänen** fick riktigt slita för att hinna expediera alla som efter programinslagen ville inhandla kalendrar, böcker, mössor, t-skjortor, frimärken och andra produkter till stöd för restaureringen av Märket.

Det gjorde han dock så gärna och berättade för Nyan att uppslutningen på Åland ökar hela tiden. Av Finlands fyrsällskaps medlemmar är nu ett sjuttiofem, eller omkring tio procent, ålänningar.

Självfinansiering

Den medelanskaffning genom försäljning av olika produkter som sällskapet har betyder mycket just för märket. De

Kalender. Bosse Ahlnäs, KEE Eriksson och Stina Ekvall tar sig en titt på nästa års fyrkalender med vackra illustrationer från fyröarna.

arbeten som görs på fyren finansieras på detta sätt medan medlemsavgifterna går till sällskapets allmänna verksamhet.

– Vi arbetar ju också för andra fyrar, men 90 procent av det vi får in går till Märket. Under det senaste året handlar det om mellan 15.000 och 20.000 euro.

Även Bogskär uppmärksammades på Märketdagen genom försäljning av Bogskärs 125-årsfrimärke, Bogskärsvykort och en Bogskärsmedalj med modell från 1882. Deltagarna kunde också bekanta sig med Sjöfartsmuseets pågående Bogskärsutställning.

Ökat intresse

Att det arbete fyrsällskapet utför ökar intresset bland all-

mänheten för de gamla fyrarna är Väisänen övertygad om.

– På 1800-talet och så länge fyrarna var bemannade kände alla på Åland väl till både Märket och Bogskär, men när de automatiserades föll de litet i glömska. Nu får allt fler på nytt upp ögonen för dem, säger han.

Märkets årsdag är egentligen den 11 november, men av praktiska orsaker firade man inte den dagen i år utan förlade aktiviteten till en lördag. Det var den 11 november 1885 som ljuset för första gången tändes i fyren.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

FOTO: ANDREAS DIENERT
foto@nyan.ax

Nöjd. Fyrsällskapets ordförande Pekka Väisänen är mycket nöjd med den växande uppslutningen på Åland.

Musikinstitutets sång- och

instrumentalelever drog fullt hus vid det musikkafé som arrangerades i Önningebymuseet på torsdag kväll. Den talrika publiken fick lyssna till ett variationsrikt program med flera olika körframträdanden, sång- och instrumentalsolist, folkmusik och rockband. Önningebymuseets vänner arrangerade kaffeserveringen. □

Åbo och Tallinn har nu officiellt

utnärmts till Europas kulturstäder år 2011. Det här bekräftades av EU-ländernas kulturministrar i Bryssel på fredagen, enligt FNB.

Utnämmandet av europeiska kulturstäder togs i bruk på 1980-talet. Avsikten är att presentera mångfalden av europeiska kulturer och samtidigt öka kännedomen om de olika EU-ländernas kultur i de andra medlemsländerna.

I Åbos koncept inför kulturbudstadsåret inbegrips stadens omgivande områden. Som Nyan tidigare rapporterat erbjuds även Mariehamn en möjlighet att vara med på ett hörn. □

Moderna museets sex Brilloboxar,

som ansetts vara viktiga verk av den framlidne amerikanske popkonstnären **Andy Warhol**, är falska. De ingår i en serie om 105 lådor som tillverkades i Skåne 1990 på uppdrag av Moderna museets framlidne tidigare chef **Pontus Hultén**, skriver FNB.

Enligt Moderna museets egen utredning, som offentliggjordes på fredagen, bör de blå-röd-vita stålboxarna från 1990, tre år efter Andy Warhols död, betraktas som ”kopior eller utställningsmaterial”.

– En enorm skandal i konstvärlden, säger galleristen och Warholkännaren **Per-Olov Börjeson** till TT.

Moderna museets boxar donerade av Hultén 1995. De beskrevs som utställningsföremål från den stora Warhol-utställningen i Stockholm 1968 och värderades till miljontals kronor. I själva verket var de alltså gjorda i Malmö konsthall inför en utställning i dåvarande Leningrad.

Skandalen uppmärksammades först av tidningen *Expressen* och dess gravargrupp där ålänningen **Christian Holmén** ingår. För det avslöjandet är gruppen nominerad till Stora journalistpriset. □

Videofestivalen Trunk i Östersund

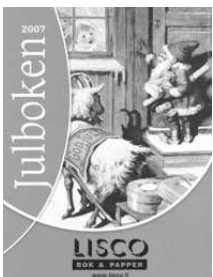
i Sverige, den som tidigare kallades Östersunds Konstvideofestival, arrangeras nu för tredje gången. Trunk som startade 2003, har växt från en liten festival till en av Nordens största konstvideofestivaler.

Under fem dagars tid kommer festivalen visa 15 program innehållandes 99 videor från 21 olika länder bland annat från Finland, Kina, Brasilien, Israel, Kroatien, USA, Frankrike, Tyskland, Polen, Holland, Norge och Danmark. □

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Messa Nyan!
0457-323 4444

Hämta vår julkatalog
Specialpris på allt i katalogen
Finns även på www.lisco.ax

LISCO
BOK & PAPPER
Skarpansvägen

Fem kommuner ännu utanför boktalkan

Fem åländska kommuner finns bland dem som sagt nej eller ännu inte bestämt sig för att delta i den riksomfattande boktalkan som Finska kulturfonden och Svenska litteratursällskapet i riket initierat och anslagit medel för. Elva kommuner har tackat ja.

Som Nyan tidigare berättat går talkan ut på att fonderna går in med ytterligare stöd till de kommuner som håller sina anslag för böcker nästa år på minst samma nivå som medeltalet för åren 2005-

2006 och sedan höjer dem för åren 2008-2010.

Under det första året är stödet 5 procent av medeltalet för kommunernas bokanskaffningar 2005-2006, eller cirka en miljon euro.

Många deltar

Enligt den information som kom från projektet i veckan har mer än 380 kommuner hittills anmält sitt intresse, av dem finns elva på Åland. I vissa landskap har alla kommuner gått med.

De åländska kommuner som i detta läge sagt nej eller inte bestämt sig är: Ham-

marland, Kumlinge, Saltvik, Sottunga och Vårdö.

Jan-Ole Lönnblad på landskapsregeringens kulturbyrå säger till Nyan att han under den kommande veckan ännu skall kontakta dessa för att ytterligare informera dem om de möjligheter som erbjuds.

Ålandsanpassat

På finlandsvenskt håll är det Svenska litteratursällskapet som koordinerar arbetet.

Även de åländska kommunerna skall göra sin anmälan direkt, men däremot har man av praktiska skäl kom-

Bara Beatles. Tre gånger Karlsson – Loffe till vänster, hans dotter Sara och brodern Guy öste mest av alla på Bastun i fredags.
Foto: PATRIK DAHLBLOM

Nostalgitrippar på Bastun

Musik

Konsert

Sega Gubbar, Flanell, Bandet och Teach Boys på pub Bastun, fredag kväll.

Man borde man ha vett att komma i tid när det är lärare inblandade.

Med ett så här späckat program är det ingen idé att låta publiken vänta. Litet efter åtta är alla sittplatser i salen upptagna och jazzensemblen Sega Gubbar är mitt uppe i sitt set. Och de tycks ha hittat sin nisch:

Dyster gladjazz.

Den på pappret sprittande tradjazzen framförs med stort allvar och publiken iakttar största möjliga tystnad. Det ser ut som en scen ur en Kaurismä-kifilm, och det är möjligen en konst att spela så här tillbaka-lutat.

Bandet har ingen brådska att ta sig till The Sunny Side Of The Street. På Do You Know What It Means To Miss New Orleans missar medlemmarna så mycket att låten faller sönder i sina beståndsdelar och blir ett fri jazz-experiment. Saxofonisten **Tom Eckerman** får publiken att klappa takten tills bandet kommer upp på banan igen.

I stället för jazz – förvirring. Fascinerande.

Solbacka-hits

Akustiska trion Flanell tycks ha hämtat delar av sin repertoar från Solbacka cirka 1978. A Little Bit More, Before You Accuse Me, I Saw Her Standing

Bastundebutant. Två tredjedelar Flanell. Till vänster Leif-Anders Mattsson, till höger Olof Lindqvist som inte hade satt sin fot på Bastun på 30 år. Då drack han öl, nu spelade han akustiska favoriter.
Foto: ANDREAS DIENERT.

There levereras rakt upp och ner. Först trevande, som om man testat ljudanläggningen, och sedan med mera j-ranamma. **Leif-Anders Mattsson** i mitten utstrålar ledarskap men sången delas med **Kjell Nilsson** och **Olof Lindqvist**.

Passande nog är det polisen Lindqvist som sjunger sista versen i Wonderful Tonight, den om att låta den nyktraste i sällskapet köra hem från festen.

Men när Flanell blivit varma i kläderna är det dags för nästa band. Kjell Nilsson kör ett dubbelpass och byter till elgitarr när Teach Boys spelar covers från tidiga Fleetwood Mac till Bo Kaspers. **Sune Aléns** akustisk gitarr klingar behagligt och

ger bandets långsamma version av Green Days Time Of Your Life en viss Tom Petty-touch.

Men sången når knappt ut. Alla fyra sjunger, till och med **Stig Wennström** som inte har någon mikrofon, men ändå är det svårt att höra vad de har på hjärtat. Tydligt litar man på att ljudanläggningen skall kompensera de försiktiga vokalerna. Det gör den inte.

Jag antar att jag hör fel när Teach Boys sjunger "låt mig få komma på din arm" i en Björn Afzelius-låt.

Bäst till sist

Arrangörerna sparar det proffsigaste till sist. Om någon missat att **Guy Karlsson** gillar Beatles

så räcker det med höra den här raden av ganska hårda rocklåtar som Beatles antingen skrev eller satte sin prägel på – Bad Boy, Slow Down, Ain't Nothing Shakin' But The Leaves On The Trees och så vidare.

Kille Williams och **Loffe Karlsson** gör snygga grejer på sina Gibsons och **Stefan Lunds** leadsång imponerar.

Loffe Karlssons dotter **Sara** på kompgitarr ser ut att som hon skulle vara inlånad från ett gothband.

Förresten, är det någon annan än jag som tycker att Guy liknar Sting med sin Höfnerbas och vita t-skjorta?

PATRIK DAHLBLOM
redaktion@nyan.ax

Snabbare inflationstakt

■ Inflationstakten, räknad som förändringen under de senaste tolv månaderna, var 2,1 procent i oktober jämfört med 2,0 procent i september, det meddelar Åsub.

Det var fortsättningsvis främst högre priser inom huvudgruppen "bostäder, vatten, elektricitet, gas och

andra bränslen" som bidrog till den totala uppgången. Uppgången motverkades samtidigt av prissänkningar inom grupperna "hälsovård" och "kläder och skor". På månadsnivå steg de åländska konsumentpriserna i snitt med 0,1 procent. (ab)

Tyres for the pro driver you are

g-Force Stud
KONTROLL PÅ ISEN - som verkligen känns!

- **STARTA:** effektiv dragförmåga
- **KÖRA:** optimala köregenskaper
- **STANNA:** effektiv bromsförmåga

Rundbergs Bil & Service Ab Tel 15 222
Rollic Ab Karlbergsv. 2. Tel 23 611

BF Goodrich
TAKE CONTROL

Välkomna till utgivning av sista delen av Harry Potter (gärna utklädda)

Harry Potter
och Dödsrelikarna

Nattöppet

Natten mellan tisdag 20/11 och onsdag 21/11 kl 24.00

på onsdagen kl 16.00 läser vi första kapitlet ur boken, vi bjuder på godis hela dagen

Harry Potter-stämning i hela butiken!

MARIEHAMNS BOKHANDEL
Torggatan 14, tel 19 745

Inte bara kyrkliga brandkårsutryckningar

Prästen jobbar hela tiden med kriser

Kom i kris och annars! Juanita Fagerholm-Urch inbjuder till samtal, om tragedier liknade den i Jokela, eller annars för samtal om livets frågor. "Varför betala dyrt när prästen kan erbjuda terapi gratis" säger hon. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Efter landsomfattande kriser – som den i Jokela – söker sig många till kyrkan. Man vill tända ljus och ibland ha någon att prata med.
– Vi ska ständigt vara beredda att hjälpa till. Folk ska känna att de alltid är välkomna, också vid personliga kriser, säger kyrkoherde Juanita Fagerholm-Urch.

Människor tar för lite kontakt med prästen numera, menar hon. Samtidigt väljer en del att gå ur kyrkan.
– Det är många som inte tänker på allt det som kyrkan gör, allt som man faktiskt får för sin kyrkoskatt, säger kyrkoherde Juanita Fagerholm-Urch i Sund-Vårdö församling, som inbjöd till ett samtal om kyrkans hela verksamhet – redan ett par veckor innan tragedin i Jokela var ett faktum.
– Vi ska visst finnas tillgängliga vid brandkårsutryckningar. Men vi gör så mycket mer, hela tiden, året om.

Överför värderingar
Från födseln till graven, från dop till begravning, står församlingsprästen nära.
– Vi går till dagis, skolor och äldreboende. Ingen tänker i dag på hur viktiga de samtal som förs verkligen kan bli. Vem annars överför värderingar som utgår från de tio budorden och det dubbla kärleksbudet? Alltså att alla är unika, alla är vackra i Guds ögon, att man ska vara hygglig mot sina medmänniskor, och att de som gör illa ofta blivit illa behandlade själva en gång i tiden. Om barnen inte får lära sig något om värderingar, vad händer då? Blir de huliganer?

Kalas roligt
Under vårt samtal under en dryg timme på pastorskans-

liet nära Sunds kyrka ringer det ett par gånger på telefonen.
Juanita Fagerholm-Urch låter uppriktigt glad i luren. Ena gången är det från stiftet i Borgå, andra gången en församlingsbo. Hon lovar återkomma inom kort.
En titt i hennes kalender de närmaste dagarna blåser bort alla misstankar om sömniga veckodagar för våra landsortspräster.

Dagen före intervjun var egentligen den sista semesterdagen. Då var hon först på ett 90-årskalas.
– Oh, det är så roligt att få träffa folk som jag döpt, konfirmerat och vigt och därtill släkt och alla byssbor!
Senare samma dag var det kapellråd i Vårdö med planering av nästa års gudstjänster.

Träffa folk
Följande dag är det andakt på äldreboendet Tallgården och på eftermiddagen konfirmationsundervisning med 13 ungdomar.
– På båda ställena ska jag självklart prata om Jokela.
De följande dagarna följer stiftsfullmäktige i Jomala, ett föredrag i Helsingfors i en planeringsgrupp som ska lägga fram kyrkans strategi inför 2015 och sedan planering av 20-års jubileet av den första prästvigningen av en kvinna i Finland samt väl på hemmaplan ett möte om en kommande renovering av Sunds prästgård.

Gratis terapi
– Ändå kanske jag utför mest nyttigt arbete när jag går till butiken i Godby och träffar folk och lyssnar och pratar, om stort och smått. Också om kriser av olika slag.

Juanita Fagerholm-Urch vill ha en låg tröskel mellan folk och kyrka.
– Folk verkar så rädda för att störa nu för tiden. Det behöver de inte vara.
Att det kan finnas mycket otrygghet i vårt trygga samhälle får hon ofta bevis på.
Långt i från alla mår bra.
– Många betalar stora summor för terapi som vi i det närmaste redan kan erbjuda gratis. Jag tycker det är synd att så få försöker få hjälp hos sin präst i första hand.
Diakonerna gör också ett stort arbete inom kyrkans ram bland människor som fallit emellan skyddssystemen.

Bry sig om
Att skriva ut sig ur kyrkan kan vara något man gör för att slippa kyrkoskatten. I Sund-Vårdö ligger den på 2 procent i dag.
– Numera är det enkelt att bara anmäla ett utträde, man liksom smiter ut bakvägen. Gärna skulle jag vilja ha samtal som förr i tiden. Då skulle jag fråga "Hur ser den tro ut som du vill överge?" och Vad längtar du efter i ditt liv?"

Vad är då svaret när något sådant som en skolmassaker har inträffat? Vad kan man säga?
– Det enda vi kan göra är att ta hand om varandra. Vi ska fortsätta dela livet med varandra. Jag tror att Gud finns. Också i mörkret. Om händelsen kan ha något gott med sig, är det just detta att de på den drabbade skolan likaväl som vi på andra håll, lär oss att bry oss mer om varandra.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

Barnens frågor till prästen Juanita

Vi har med skolans tillstånd fått låna texten i två e-postbrev som nyligen kommit till Juanita Fagerholm-Urch. Frågorna är dock skrivna före tragedin i Jokela.
– Eleverna ställer högst väsentliga frågor och det är mycket viktigt att ge ordentliga svar. Men det är inga lätta saker de tar upp. Helst skulle jag vilja ha två arbetsveckor på mig för att svara på rätt sätt.

Hur blev månen?
Vi kommer från Geta skola och går i 6:an. Vi vill fråga Juanita några frågor om skapelsen om det går bra.
Förklara ganska enkelt.

Frågor:
1. Vad var det för ljus han

skapade före han
skapade solen? Vad tror du?
2. Kunde Gud skapa jorden genom tankar? Vad tror du?
3. Hur kom månen till? Vad tror du?
4. Varför står det inte i Barnens bibel hur Eva kom till? Vet du varför?
5. Varför skapade Gud den onda ormen i Edens lustgård när den ändå var farlig? Vad tror du?
6. Hur kommer det sig att det finns både vita och svarta människor när det sägs att Adam och Eva var vita? Vad tror du?
7. Varför står det i Bibeln och psalmböckerna att Gud är en han och inte en hon? Vad tror du? Vet du?
8. Varför står det "Och" så

många gånger i bibeln? Varje mening börjar nästan med "Och" i Bibeln. Vad tror du?
9. Hur kan han skapa allt? Vad tror du?
10. Hur kunde han göra dofter?
11. Varför gjorde han sommar och inte vinter när han skapade Edens lustgård? Vad tror du?
12. Skapade Gud jorden? Vad tror du?
13. Tror du att det går att förena skapelseberättelsen med moderna teorier?

"Svara enkelt"
Hej, jag går i Geta skola klass 5 och håller på med ett Bibelprojekt, och vill ställa några frågor om Noaks Ark. Men svara därför ganska enkelt. Tack!

Frågor:
1 Kan man vara säker på att människorna hade glömt Gud ? eller var det bara som Gud trodde?
2. Var verkligen Arken lika stor om det sades?
3. Vad var egentligen meningen med Arken?
4. Fanns Arken verkligen ? Eller är det bara en berättelse?
5. Var Gud nöjd med Arken?
6. Var det ett av varje djur som finns på hela jorden?
7. Trodde Noak på Gud eller var det bara för att han fick en uppgift av honom som han började tro?
8. Tror du på änglar?
9. Tror du på vart enda ord som står i Bibeln? (ka-f)

Änglar finns dom? Många intressanta frågor har Juanita Fagerholm-Urch nyligen tagit emot av skolbarn i Geta. Det är frågor av den sort som ofta vuxna också funderar över, men inte vågar ställa, säger hon. Det är också frågor som visar att andliga frågor fortfarande är viktiga i tillvaron. Bilden togs för några år sedan i Sunds kyrka. Foto: STEFAN ÖHBERG

Rekord igen på Godbymässan

Testa en kajak i simbas-sängen, snurra dig till en kryssning, eller träffa gamla och nya vänner i vimlet.

En del var nytt, annat var sig likt.

Med 4.200 besökare i år fortsätter mässan växa för femte året i rad, konstaterar en mycket nöjd Elof Johns.

– Jag har sagt varje år att det inte kan komma mera folk. Den här gången tippade jag på 3.500 besökare, men jag hade fel.

När han går omkring i hallen en timme efter stängningsdags har många av de erfarna utställarna tömt sina monstrar.

– 60-70 procent av monterarna är tomma, det har gått fort.

Luften har kanske gått ur honom en aning men han mår som en prins.

– Jag kan inte förstå att en mäsas kan vara så fantastiskt rolig.

Mysiga mässan

I år fick han fint beröm av en branschkollega som är inkopplade på köpmannamässan i staden.

– Det här är den mysiga mässan, sade han. Och det tackar man ju för.

Det var ett jämnare flöde i år, med många besökare på plats tidigt på lördagen.

Årets nyheter var till stor del sånt som besökarna inte lade märke till. Arrangörerna flyttade på monstrar för att undvika trängselproppar, och utställarna fick flytta in redan på fredagskvällen.

– Sånt är viktigt, i synnerhet för småföretagarna. Så vi fortsätter så nästa år.

– Annars rullar det på tack vare mycket frivilligt arbete. IFFKs fotbollsveteraner är stommen, Åland Uniteds flick-

Provtur. Jesper Grönholm på Get Out Adventures hjälper Henrietta Karlsson från Gottby testa en kajak i simhallen.

or säljer biljetter och brandkåren sköter parkeringen.

Utställarna som tidigare varit litet undanskymda på ringen fick nu plats närmare ingången, och i simhallen kunde besökare testa kajaker.

Simhallen kan få ett litet lyft efter mässan tack vare att alla besökare fick en fribiljett till bassängen som de kan använda när de vill. Säkert får

många upp ögonen för godbysimmet den vägen, tippar Loffe.

Femte vinsten

När folket skulle välja sin favoritmonter blev det, föga förvånande, Godby Blommor.

– Det här var femte gången de vann, nu fick 60 procent av rösterna.

När en favorit dominerar så

starkt är det kanske läge att komplettera omröstningen med andra sätt att mäta vad besökarna gillar.

Kanske ”årets mäss-hit” vore något, funderar Loffe.

Bland årets storsäljare fanns en kontorsmaskin med scanner, kopiator och annat. En minihelikopter gick också åt som smör, men mässans överraskningshit var en pryl som

gör det lätt att svepa in rester och annat i plastfolie.

Mycket var sig likt. Lucia-kandidaterna visade upp sig, **Greta Sundström** spelade och Loffe klämde in ett par scenframträdanden i sitt hektiska program.

Alandia Strings spelade, Flera Roster uppträdde och hade bra fart på sin skivförsäljning.

Som vanligt funderar Loffe redan på hur mässan skall bli ännu bättre. Man anar att den magiska 5.000-besökargränsen hägrar – blir det redan nästa år?

– Det får vi se.

PATRIK DAHLBLOM
redaktion@nyan.ax

Foto: ANDREAS DIENERT
andreas.dienert@nyan.ax

Testar sin tur. Thora Asudeh, 5, från Svartsmara, snurrade lyckohjulet där man kunde vinna en kryssning. Men hon missade lyckonumret och fick hon nöja sig med litet godis.

Alltid på plats. Godbymässan är tradition, säger Micaela Söderberg, 14, från Godby och Julina Häggblom, 13, från Sund.

Bas på scenen. Elof ”Loffe” Johns är inte bara mässchef. Han sjunger också, här till Greta Sundströms ackompanjemang.

Fest och allvar på marthamöte

Årets åländska marthaheter Ann-Britt Verho.

Hon firades i går på distriktets höstmöte – då marthorna beslöt sig för att ge sitt stöd till Tehy i vårdkonflikten.

I en skrivelse till statsrådet uppmanar marthadistriktet alla som är inblandade i vårdkonflikten att med alla medel hitta en lösning.

Marthorna är ”bedrövade” över konflikten men

förstår att sjukvårdarna väljer strejkvapnet.

– Ingen orkar i längden att på obekvämt arbetstid kämpa med underbemannning och ständigt ökande krav på effektivitet, noggrannhet och mångsidig kompetens utan skälig ersättning.

Marthorna varnar för att hela befolkningen hamnar i en katastrofal situation om hotet om massuppsägningar förverkligas, och vädjar till

regeringen och riksdagen.

– Det gäller att betala nu även om priset i pengar kan tyckas vara högt. I förlängningen lönar det sig också ekonomiskt. Varje liv är oersättligt.

Får med sig folk

Ann-Britt Verho utsågs till årets martha med motiveringen att hon är kreativ och att hon fått med sig många yngre kvinnor i marthagemenskapen.

– Alla andra får ta åt sig, sade Ann-Britt Verho, med en speciell hälsning till medlemmarna i hemslöjdssektionen och sina marthor ”där hemma” i Finström.

Text & foto: PATRIK DAHLBLOM
redaktion@nyan.ax

Hyllad. Årets martha Ann-Britt Verho (till vänster) fick blommor av marthabasen Ragni Eriksson.

Frisyren hölls uppe. Och Panzer Princess sångare Kelly Morgue gjorde intryck på den kvinnliga publiken.

Hårdrockrally i duggregn

Rockutbudet var sällsynt mastigt i Mariehamn i lördags.

Nya Åland skickade ut Jakob Lavonius på hårdrockrally.

Tio över nio anländer undertecknad, uppbackad av **Baronen**, till Dinos. Starköl intas och vi träffar på **Jessica & Co**, som bjuder på pingvinskämt och trevligt sällskap i väntan på kvällens presumtivist första band, **Panzer Princess**. Väntan blir lång i en osedvanligt tom bar, och vi far till Pub Bastun för att kolla läget. Där lirar hardcorepunkbandet **21:st Impact**.

Lokalen är full, och 21:st Impact gör sin grej väldigt bra. Volymen är brutal. Bandets sångare hävdar att de är packade efter resan hit, men det varken syns eller hörs att så skulle vara fallet. Trots allt detta är publiken uppenbarligen smittad av det åländska Jante-syndromet, vilket enbart kan kureras med öl i stora kvantiteter. Jag knäpper ett par bilder, lyssnar på ett par låtar och går ut i kylan igen.

Jag och Baronen vandrar mot Dinos för att kolla in Panzer Princess. När vi når fram till det välkända vattenhålet har pansarprinsessorna redan inlett sin spelning. De spelar någon sorts halvpunkig glamrock, och ser därmed ut som bakfulla kvinnliga fotomodeller.

Helt i sin ordning, alltså.

Publiken är lite fullare, och alltså lite bättre än på Pub Bastun. Men inte mycket. Jag får intrycket att bandet spelar samma låt 15 gånger. Men det kan självklart bero på att sleazeroch inte är min genre. Sångaren **Kelly Morgue** är rätt bra på munspel, och det höjer standarden tre snäpp. Minst.

Efter att nödortfiktigt ha fångat bandet på bild är det dags att besvara garderobspersonalen ännu en gång, för att marschera mot Pub Bastun igen. Trots tillförlitliga källors försäkran om fördröjningar i programmet lyckas jag otroligt nog missa de åländska hembygdshjältarna **Facedrill** med en hårmån. Tydligt gick Pub Bastuns klocka efter helt vanlig finsk tid, och inte den klassiska Bastun-tiden denna kväll.

De jag frågar hävdar i varje

fall att **Facedrill** bjöd på ett rejält tunggung och fick med sig publiken. Lokalpatriotismen är betydligt starkare än janteandan.

Efter diverse svavelosande litanior gällande väder och missade spelningar masar jag och min följeslagare oss mot Dinos igen, denna gång för att kolla in sleazearna **Crazy Lixx**. Spelningen har inte börjat när vi kommer fram, men stämningen är hög, och lokalen börjar bli full.

Två pilsner senare antrar bandet scenen. Först blir jag häpen över att de använder en fläkt à la **Carola**, om än i mindre format. Men genren är kokett, och de kan sin sak. En mer övlig ljudkulliss har knappast existerat på Dinos förut.. **Crazy Lixx** röjer, och ölhävarrocken har en skaplig inverkan på publiken, som i takt med tilltagande berusning börjar bli allt mer medgörlig.

Låten "Heroes are forever" är ett riktigt rockant-hem, och fastnar omedelbart i mitt huvud. Jag misstänker att vi kommer att höra den en hel del i framtiden.

På hemvägen möter jag Panzer Princess, som är på

Brutalt. Hardcorebandet 21:st Impact på pub Bastun.

väg på efterfest. Kelly Morgue håller med min tämligen riktade fråga gällande den åländska publiken.

– De är rätt reserverade, men när de fått i sig några promille så bjuder de verkligen till.

I vilket fall som helst hävdar han att publiken är betydligt bättre här än i deras hemstad Falun. Vistelsen på kobben har, om man får tro prinsessorna själva, präglats av moraknivshot och falska hotellrumsbränder, samt av en efterföljande konfrontation med åländska rökydkare. Det senare skall ha varit resultatet av ett misslyckat försök att använda hotellrummets kokvrå som bastu.

Efter att ha diskuterat en del annat "on-the-road-dirt", som dessvärre inte går igenom censuren, är det dags

Hitmaterial. Crazy Lixx låt Heroes Are Forever fastnar i huvudet.

för mig att traska hem, och för pansarrprimadonnorna att bli apfulla. På vägen hem nynnär jag ofrivilligt på en av Crazy Lixx' låtar. Hitmaterial, och ett effektivt sätt att beröva mig min skönhetssömn.

Jävla catchiga Sleazeroch.

TEXT & FOTO: JAKOB LAVONIUS

Söker du en soffa med divan?

**Du får en
MATTA PÅ KÖPET
värde upp till 290€
vid köp av soffa!**
Gäller tom 23/12-07

1175€

BRYSSEL XL. Soffa med divan
L 290 , D 145 cm. Tyg Cortina.
Två prydnadskuddar ingår.

890€

BRYSSEL L Soffa med divan
klädd i tyg Cortina.
L 250 cm, D 145 cm.

1495€

LUGANO Soffa med divan
klädd i tyg Ka, dunfyllda plymår.
Avtagbar och tvättbar klädsel. L 267 cm, D 92/145 cm.
Prydnadskuddar och pläd köps separat.

1780€

SIRACUSA Soffa med divan läder
svart spalt semianilin. L 305 cm,
D 163 cm. Nackstöd 135€/st.

820€

OREGON Soffa med divan tyg Estelle röd. L 240 cm, D 153 cm.
Ord.pris 895€.

1780€

TREND Soffa med divan läder Florida vit. L 248 cm, D 152 cm.

615€

AVEC Soffa med divan tyg Divan 73 vänster div., L 185 cm, D 145 cm.

**De flesta modeller
finns även som 2- och 3-sits**

1340€

SETUP Soffa med divan
L 280 cm, D 200 cm.

*Titta in till oss på EM
så hjälper vi dej hitta
just Din soffa!*

ÅLANDS STÖRSTA INREDNINGSHUS

EM Åland

Dalkarby, Godbyvägen 184
Tel 32 940

ÖPPET:

Måndag 9-19
Tisd-torsd 9-17.30
Fredag 10-17
LÖRDAG 24.1110-16

**Skräddarsydda finansieringsalternativ med
Aktiiviraha!**

www.em.com

Skönt att
komma hem.

Ny jaktgeneration

Intresset förenar över generationsgränserna. Framme från vänster: Edgar Karlsson, Kenny Vest. Adam Jansson, Tobias Vest, Jonas Lindeman, Pontus Jansson. Bakom dem från vänster Jan Nordin, Ingmar Berglund, Henry Helminen och Karl-Elof Karlsson. Saknas på bilden gör hundföraren Peter Danielsson.

Visst har jakten en framtid på Åland.

Det är det här Sundsgänget, med jaktfaddrar och elever, beviset på.

Kanske var det EUs vårjaktförbud som höll på att döda jaktintresset.

– Innan sjöfågeljakten kom bort kunde vi ha 20 ungdomar på våra jaktvårdskurser, säger **Ingmar Berglund**, bas i Sunds jaktvårdsförening.

Eller kanske var det internet och datorspel som fick tonåringar att välja bort en sysselsättning som av tradition gått från far till son.

Men när intresset för jaktkurserna sjönk snabbt var det dags att tänka i nya banor. Föreningen arrenderade 170 hektar av församlingens mark mellan Björby och Sundby skogar, tillräckligt stort för rådjursjakt. Här skall jaktintresserade ungdomar kunna lära sig allt som hör till, från att bygga rådjurstorn till att sätta ut slickstenar.

– Att skjuta är inte det viktiga, säger Ingmar Berglund. Han var själv bara sex år när han gav sig ut på sjöfågeljakt. Men då var han bara med som

assistent för sin kusin, som hade nedsatt syn på ett öga och hade svårt att se om det var en hane eller hona han siktade på.

– På den tiden for de flesta ut och jagade. Det var efter kriget, och den som hade tio patroner med sig var kung.

Fadderprogram

Föreningen är först ut på Åland med ett fadderprogram för jaktintresserade ungdomar. Styrelsen gav jakten till föreningarna på sidorna om Prästgårdens skog. Nu ger erfarna jägare sin tid och betalar till och med en slant för att dela med sig av sin kunskap.

I dag har sju unga jägare samlats i skogen ovanför Sunds kyrka. Vid elvatiden har 13-åriga **Pontus Jansson** från Lappböle och handledaren **Karl-Elof Karlsson** satt eld på brasan där det skall grillas korv om en stund. En stund senare dyker

”En gång satte sig en sparvhök på gevärspipan. Sådana upplevelser kan man få här.”

alla deltagare utom hundledaren **Peter Danielsson** upp.

Dagens jakt har hittills mest bjudits på naturupplevelser.

– Ni var så högljudda när ni kom. Och vi har vittringen emot oss, säger **Edgar Karlsson**.

Kan drabbas. Oräddvinst att unga jägare skall drabbas av Tusby-tragedin, tycker Henry Helminen. Jan Nordin till höger är deltagarnas jaktkortsexaminator.

Deltagarna siktade åtminstone en rådjursget och killingar, berättar handledaren **Jan Nordin**.

– Men de bedömde klokt nog att de var för långt bort.

Faddrarna har delat upp undervisningen så att två sköter jakt från torn, två ansvarar för jakt med hund och två leder vinterjakten. När deltagarna kommit tillräckligt långt blir Jan Nordin deras jaktkortsexaminator.

Nyheten att landskapet stöder kursen med 450 euro blir mottagen med glädje.

– Bra att de hittade pengar. Landskapet har verkligen be-

handlat oss väl nu, säger Ingmar Berglund.

Balsam för själen

Och faddrarna tycks få ut lika mycket som sina elever.

– Jag gör det här för att jag är jaktintresserad, och jag är sjukpensionär. Det är som balsam för själen att få vara i skogen och lära upp de unga, säger Edgar Karlsson.

– Jag är mest för att sitta i torn. Och det är inte bara jakten som lockar, det är lugnet också. En gång satte sig en sparvhök på gevärspipan. Sådana upplevelser kan man få här.

På den senaste älgjakten sköt deltagaren **Adam Jansson** en liten bock.

– Han kom hem till mig och

Lunchdags. Pontus Jansson och Tobias Vest grillar korv.

var med när jag skinnade den. Och efter fyra dagar var han med och skinnade den, berättar Edgar.

Bröderna **Kenny** och **Tobias Vest** fick sitt jaktintresse hemifrån. De följde med sin pappa **Christer Vest** på älgjakt.

– Det är roligt, tycker de om fadderkursen.

Vid brasan avhandlas stora och små ärenden, och de unga jägarna lär sig nog ett och annat där också.

En fadder som må vara anonym minns när han och en jämnårig kamrat gav sig ut på jakt på egen hand i tonåren och sköt en hona i misstag. Om vi skinnar fåglarna innan vi tar hem dem så lägger ingen märke till det, resonerade de. De hade fel.

Men allt är inte frid och fröjd. Tragedin i Tusby, då en skolelev med vapenlicens dödade åtta personer innan han tog sitt eget liv, kastar en skugga över det här gänget. Hittills har åldersgränsen för att skaffa vapen i Finland varit 15 år med målsmans samtycke. Nu höjs den till 18 år.

Men gärningsmannen var myndig när han fick sin licens, konstaterar kursdeltagaren **Henry Helminen**.

– Att en av fem miljoner finländare gör något sådant betyder inte att någon annan gör det.

PATRIK DAHLBLOM
redaktion@nyan.ax

Foto: ANDREAS DIENERT
foto@nyan.ax

i Sund

Ingen jaktlycka. Jägarna siktade vilt på förmiddagen, men det var för långt borta.

Vin, snack, tapas...

CASINOBAREN
sallad och tapas meny
måndagar-torsdagar
kl. 17.00-02.00

Tel 24020 info@hotellarkipelag.ax www.hotellarkipelag.com

ARKIPELAG

Kvinnor och kemikalier – kick-off på Åland

Parfumer, flamskyddsmedel, ftalater, teflon, triclosan...

Kom och hör Marthaförbundets ekologirådgivare Camilla Sederholm berätta om alla kemikalier och miljögifter som vi utsätter oss för varje dag, bl.a. i kosmetika, rengöringsprodukter, nya möbler och elektronik – och vilka val du själv kan göra för din och din familjs hälsa. Organisationsplanerare Frida Pihlajaniemi är också med och berättar om Martha idag med marthafemism i luften. Kanske du vill vara med och starta en ny marthagrupp?

Tid & plats:

27.11.2007 kl. 18 i Folkhälsans allaktivitetshus, matsalen, Skeppargatan 11 i Mariehamn

Anmälningar & frågor:

Anmäl dig senast den 21.11 tfn 040 715 1579 eller per e-post till frida.pihlajaniemi@martha.fi.

Martha
FÖRBUNDET

VECKANS Måndag-lördag
special
LAXFILE
benfri Norge
... kg **10,25**

VECKANS Måndag-lördag
erbjudanden

Soppkött av nötböge	kg 7,85
Rökt skärgårdsskinka	100 g 1,19
Skärgårdswienerkorv	kg 7,90
Bomarsundsost ca 600 g	kg 8,95
Mormors hemvete 310g (3,84/kg)	st 1,19

P L U S S A -erbjudande

Chokladkakor 5 olika 200 g	Klementiner spanska 1,5 Kg (1,33/kg)
3,00 /3 st utan Plussa-kort 1,99/st (9,95/kg)	1,99 /påse utan Plussa-kort 2,49/påse (1,66/kg)

Citylivs
MITT I STA'N

TEL: 12 155 ♦ VARD. 9.00-18.00 LÖRD. 9.00-15.00

Finns där för varandra

Föräldrar till barn med asperger och autism

En gång i månaden träffas några föräldrar till barn med asperger och autism på Orion i Mariehamn för att prata av sig, dela erfarenheter och dricka kaffe.

– Det är skönt att se att man inte är ensam, och skönt att prata med andra föräldrar som förstår ens problem, säger föräldrarna.

I ett år har de träffats. Med ordning. I olika former har de träffats ännu längre men det senaste året har det blivit mer regelbundet, en gång i månaden. De möts i Orions lokaler på Askuddsvägen. Totalt brukar det vara ungefär åtta personer på träffarna, och de har en sak gemensamt. De är föräldrar till barn med asperger eller autistiskt syndrom.

Vad gör ni när ni träffas?

– Mycket blir det så att vi diskuterar vardagsfrågor och skolfrågor. Till exempel hur man begränsar datoranvändning eller hur man håller ordning i ett rum på bästa sätt. Små medel och tips för att få barnen att må bättre. Vi delar erfarenheter.

Föräldrarna säger att den största behållningen med gruppen är att de i samtal med varandra märker att de inte är ensamma.

– Det är skönt att se att man inte är ensam om sina problem. Även om våra barn förstås är olika är det samma saker som gäller för dem, de vill ha ordning och struktur och de har alla egna rutiner som kan vara svåra för andra föräldrar att förstå. Att leva med ett barn med asperger eller autism är ett annorlunda sätt att leva.

Inte ouppfostrade

Föräldrarna säger att människor som möter deras barn ofta tror att de är ouppfostrade.

– Så är det inte, men till slut blir man trött på att förklara situationen. Andra föräldrar kan ha samma problem som vi har, men skillnaden är att vi kan ha samma problem femton gånger per dag. Det skiljer sig rejält, och det är svårt för andra föräldrar att förstå hur intensivt det är, säger Mieke de Vries, en av mammorna i gruppen.

Hon berättar vidare att hon i bland tänkt att det skulle vara enklare att leva med ett barn som har ett fysiskt handikapp, som till exempel sitter i rullstol.

– Våra barn har svårigheter, men det syns inte på utsidan. De blir ofta ganska ensamma och har svårt att få kompisar. De hör inte hemma inom omsorgen och de har svårt att hitta en plats i arbetslivet.

Resurscenter önskas

Föräldragruppen efterlyser ett resurscenter på Åland.

– Ett pedagogiskt resurscenter där föräldrar, dagispersonal och lärare skulle kunna få stöd och

Stöder varandra. Kati Eriksson, Henrik Lagerberg och Ann Aaltonen ingår i den föräldrastödsgrupp som en gång i månaden träffas i Orions lokaler i Mariehamn för att byta erfarenheter och prata av sig. Deras gemensamma nämnare är att de alla är föräldrar till barn med antingen asperger- eller autistiskt syndrom.

handledning i sitt dagliga pedagogiska arbete med dessa barn eftersom barnens svårigheter ofta är individuella. Visserligen finns det likartade problem, men det krävs ofta olika individuella lösningsmodeller. Det skulle vara bra med en kunskapsbank där man som förälder till exempel kan få information om sjukdomen, få veta vilka blanketter man skall använda när man ansöker om bidrag från FPA och kontaktuppgifter till andra föräldrar i samma situation.

Henrik Lagerberg, en av papporna i gruppen, berättar att man som förälder till ett barn med asperger eller autism i dag får ta reda på allting själv.

– Det är svårt, för man lever med en människa som man inte ens själv förstår sig på alla gånger. Det skulle vara bra om det fanns en plats dit man kunde gå för att få råd, tips, stöd och kanske avlastning.

Kommunala skillnader

Föräldrarna påpekar också att förutsättningarna skiljer sig från kommun till kommun.

– Det kan jag bli galen på. Jag vågar inte flytta utanför Mariehamn eftersom jag är rädd att mitt barn inte skall ha samma förutsättningar i en annan kommun, säger Mieke de Vries.

– Det borde vara så att om man får en diagnos skulle man falla under landskapet, då blir det rättvist och alla barn får samma förutsättningar, fyller **Edgar Öhberg**

Fakta/Autism/Asperger

■ **Autism** är ett funktionshinder som beror på en medfödd eller tidigt förvärvat hjärnfunktionsstörning. I Sverige föds årligen runt 100 barn med autism, de flesta av dessa är pojkar.

■ Autism förekommer ofta, men inte alltid, tillsammans med andra funktionshinder som förståndshandikapp, epilepsi, syn- och hörselskador.

■ Personer med autism har stora svårigheter att bearbeta och förstå information så att de får helhet och sammanhang i sina upplevelser. De har också bristande förmåga att förstå och leva sig in i andra människors tankar, känslor och behov.

■ De som har en normal eller god begåvning kan med rätt stöd ta in skolkunskaper och några få kan till och med

klara högre studier.

■ Som vuxna kan några fungera relativt självständigt även om de oftast har kvar vissa av sina särdrag. De allra flesta behöver dock omfattande hjälp och stöd.

■ **Aspergers** syndrom är ett funktionshinder som tillhör det autistiska spektrumet. Man kan säga att asperger helt enkelt är autism utan begåvningshandikapp.

■ Asperger finns hos cirka fyra promille av befolkningen.

■ Det är mycket vanligt att personer med asperger också har andra neuropsykiatriska funktionshinder som till exempel ADHD och Tourettes syndrom.

Källor: Riksförbundet Attention och Riksföreningen Autism.

i.

När det gäller utbildning på gymnasienivå ser föräldrarna också brister.

– När det gäller gymnasieutbildningar för de här barnen är det i dag enbart sjömansskolan som klart deklarerat att man tar emot barn med särskilda behov. Problemet är att alla barn med särskilda behov som finns i grundskolan i dag inte kan bli kockar. De borde få utökade utbildningsmöjligheter inom gymnasieskolan

eftersom deras kapacitet nog skulle räcka till för det, säger Henrik Lagerberg.

Föräldrarna hoppas att samhället snart skall börja lyfta upp frågan om asperger och autism mer.

– Så länge man blundar för problemet får man brottas med det. Ju fortare man kan fånga upp de här barnen desto bättre blir det för samhället i det långa loppet, säger de.

Slutligen välkomnar föräldrarna andra mammor och

Osynligt handikapp. Föräldrarna säger att deras barn har ett osynligt funktionshinder. De har svårigheter, men det syns inte alltid på utsidan. Det bidrar till att andra människor ofta missförstår och tror att barnen är ouppfostrade.

pappor med asperger- och autismbarn till gruppen.

– De kan kontakta mig under kontorstider på telefonnummer 22 388, säger Mieke de Vries.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax

Johan Larsson
Epost: johan.larsson@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

”Alla förväntar sig att Portugal ska vinna, så de har pressen på sig.
JOONAS KOLKKA OM ONSDAGENS EM-KVAL-
MATCH MOT PORTUGAL

Kunde avgjort. Efter nio minuter in i matchen fick Daniel Sjölund ett riktigt bra läge att göra 1-0. – Jag fick ett inspel snett bakåt. Bollen kom rätt snabbt och studsade lite. Jag gjorde allt för att hålla den nere. Så klart var det ett jättebra läge och jag skulle försökt hålla bollen under ribban.
Foto: ANDREAS DIENERT

IFFK:s gäst-tränare fyller 85

■**FOTBOLL.** I 30 år var **Sven Andersson** från Sverige gäst-tränare för IF Finströmskamraterna. I torsdags fyllde han 85 år och uppmärksammades bland annat i Norrköpings Tidningar.

Andersson har en gedigen karriär som ledare bakom sig både på lokal-, distrikts- och nationell nivå. Bland annat har han varit instruktör och ledare för Svenska Fotbolls-förbundet. Han har även mot-tagit utmärkelser från både fotbollsförbundet och Riksidrottsförbundet i Sverige.

Sedan 48 år tillbaka bor han med sin fru i svenska Fin-spång. I födelsedagsintervjuer säger Sven att han fortfarande håller kontakt med Åland och de gamla vännerna i Finström. (jl)

Schewelevff åter-vänder till TamU

■**FOTBOLL.** **Henri Schewelevff**, 24, återvänder till Tamperre United i Tipsligan. TamU vann både finska cupen och FM-ligan i år. Schewelevff, ursprungligen från Vasa, undertecknade på torsdagen ett tvåårigt kontrakt för Tammerforsklubben.

Under den nyss avslutade säsongen var Schewelevff utlånad till Vasalaget VPS.

Schewelevff spelade första gången för United säsongerna 2003-2005. Under 2,5-årsperioden spelade han 61 ligamatcher för TamU och sköt elva mål.

I slutet av år 2005 flyttade Schewelevff till Örgryte i Sverige. Där stagnerade hans utveckling på grund av skador. Schewelevff har spelat totalt 116 ligamatcher och skjutit 27 mål i dessa. (FNB)

Två nya till Jaro

■**FOTBOLL.** Tipsligalaget Jaro har förstärkt sitt lag med två nya spelare. Jakobstadslaget har skrivit 1+1-åriga kontrakt med anfallsspelaren **Mikko Hyrynen** och mittfältaren **Jukka-Pekka Tuomanen**.

Hyrynen, 30, kommer till Jaro från MyPa och Tuomanen, 21, från TPS.

Bägge spelarna är bekanta för Jaros tränare **Mika Laurikainen**, han har tränat båda två medan de var i TPS.

Hyrynen har spelat 136 ligamatcher och gjort 32 mål. Tuomanens matchsaldo i ligan är 70 och han har skjutit ett mål. (FNB)

Mittback till KuPS

■**FOTBOLL.** Nyblivna fotbollsligalaget KuPS har värvat rutinerade mittbacken **Jussi Kinnaslampi** från KooTeePee. Kontraktet mellan 27-åringen och Kuopiolklubben är ettårigt.

Kinnaslampi spelade 23 ligamatcher under den nyligen avslutade säsongen och gjorde två mål. Sammanlagt har det blivit 95 matcher hittills.

Försvaren **Jani Hartikainen** fortsätter i KuPS. Han har undertecknat ett nytt, års långt avtal. (FNB)

Daja lugn inför avgörandet

FOTBOLL. Ett hinder avklarat. Nu är det bara Portugal kvar. På onsdag kan Finland vara klart för EM.

Men det kunde varit över redan i lördags. Segern med 2-1 över Azerbajdzjan satt långt inne.

Det blev kanske lite onödigt spännande på Olympiastadion i lördags. Finland pressade hela matchen mot ett Azerbajdzjan som försvarade sig frenetiskt. Redan efter nio minuters spel hade **Daniel Sjölund** en riktigt bra chans att ge Finland ledningen. Men bollen kom snabbt och studsade lite så han kunde inte hålla skottet under ribban.

Det första målet kom istället i den 63:e minuten. Och

det var Azerbajdzjan som gjorde det. Mitt i all press från Finland.

– Vi gör en riktigt bra match och kör över dem i 90 minuter. Det är lite typiskt att de får ett mål. Men det visar på styrka att klara av att vända. Med den press vi hade visste vi att vi skulle kunna vända, säger ”Daja” till Nya Åland.

Precis innan målet hade **Jari Litmanen** kommit in för Finland och efter målet fortsatte de att trycka framåt. Det var två mål som gällde. Och ingenting annat.

– Alla förstod vad som gällde och vi flyttade upp ännu mer, säger Sjölund. Självklart är vi jättenöjda med segern.

Extra skönt

Och så här efteråt spelar det

egentligen ingen roll hur matchen såg ut. Eller när målen kom. En seger är alltid en seger. Det menar i alla fall Sjölund.

– Vi fick våra tre poäng. Det spelar ingen roll om vi vunnit med 10-0. Det känns nästan extra skönt att vinna så här och vi kan ta med oss detta till Portugal.

Hur kändes det när slutsignalen gick?

– Helt fantastiskt känsla att vinna matchen. Men just på det sättet blir man extra glad. Oerhört viktigt.

Tar det lugnt

I dag på morgonen åker laget ner till Portugal och ikväll blir det träning. Annu har de inte pratat något om onsdagsmatchen eftersom de var lediga i

går. Men uppladdningen blir inte annorlunda än tidigare.

– Än så länge är det rätt så lugnt. Vi tar det lugnt och njuter av gårdagen (läs lördagen). När vi kommer ner i morgon (läs i dag) börjar vi fundera på onsdagsmatchen.

Hur ska ni slå Portugal?

– Det är också en grej vi tar i morgon (läs i dag). Vi måste ju vinna matchen och det blir en helt annan match än mot Azerbajdzjan. Men Portugal är också tvungna att vinna. Det gäller jäkligt mycket.

Läget i gruppen har förändrats något eftersom matchen mellan Serbien och Kazakstan på grund av snötäckt plan inte spelades i lördags. Den matchen kommer att spelas på lördag. Serbien möter EM-klara Polen på onsdag och

måste vinna sina återstående matcher för att ha en chans att ta sig till EM.

Detta gäller även Finland. Seger mot Portugal på onsdag är ett måste. Matchen spelas i Porto och börjar 21.45.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Fotnot. Polen med sina 27 poäng är klart för EM. Portugal har 26 poäng, Finland 23 och Serbien (med två matcher kvar) 20. För att Finland ska gå till EM krävs det en seger borta mot Portugal på onsdag och att Serbien tappar poäng i någon av sina två återstående matcher.

Finland klarade nervpressen

FINLAND	2
AZERBAJDZJAN	1

FOTBOLL. Finland har fortfarande chansen att kvala in till sommarens EM-slutspel i fotboll efter att lördagskvällens drama i Helsingfors slutade med en 2-1-seger.

– Jag är nöjd med att spelarna höll nerverna i styr, säger tränaren **Roy Hodgson** om att laget kunde vända underläge med 0-1 till seger.

Finland hade bollen så gott som hela tiden, men var ändå mycket illa ute då **Mahmud Gurbanov** satte 0-1 efter 63 minuters spel.

Mikael Forssell kvitterade då elva minuter återstod och var in-

blandad också i segermålet. Det slutade med att avbytaren **Shefki Kuqi** med bröstet forcerade in 2-1 i 86:e matchminuten.

Ribbträffar

Finland skapade många kvalificerade målchanser, men skärpan i avslutningarna var inte den bästa. **Hannu Tihinen** sprängnickade i ribban i början av andra halvlek. Några minuter senare lyckades **Joonas Kolkka** ta sig in i skottläge från sin kant, men träffade även han ribban.

Jari Litmanen ersatte **Jonatan Johansson** i anfallet när en halvtimme återstod. Matchovanan märktes, då passnings-säkerheten inte alls låg på samma nivå som den brukar. Trots de många felpassningarna och tydliga problem med tempot stod Litmanen för en

positiv insats, inte minst tack vare frisparken som ledde till segermålet.

Finlands tränare **Roy Hodgson** levde med i matchen mer än vanligt och var också snabbar med bytena. Förutom Litmanen byttes även **Mika Väyrynen** (66 minuten i stället för **Mika Kallio**) och segerskytten **Kuqi** (80 minuten) in. **Jonatan Johansson**, **Toni Kallio** och **Roman Eremenko** utgick.

Ett led i den offensiva satsningen var att **Daniel Sjölund** agerade vänsterback på slutet när Finland hade bara tre man i försvaret.

Har chansen

Hodgson var lättad efter matchen.

– Vi spelade mycket bra och

jag är nöjd med att vi fortfarande har chansen inför den sista matchen.

Finland lyckades göra mål efter en måltorka på över sex timmar.

– Jag är nöjd med att spelarna höll nerverna i styr. Vi skapade tillräckligt med chanser under de sista 20 minuterna och den här gången utnyttjade vi dem också.

Den sista matchen i Portugal kommer enligt honom att bli helt annorlunda jämfört med lördagens match, där Finland för det allra mesta hade bollen under kontroll och skapade chanser.

– Det kommer inte att vara lätt. Jag säger inte att vi kommer att vinna, men vi har kapacitet att göra det, säger Hodgson. (FNB/NÅ)

Roy Hodgson säger att Finland har kapacitet att vinna mot Portugal.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Överlägset NGD borde vunnit

BK NGD	9
SALPA	0
BK NGD	4
AFC CAMPUS II	4

INNEBANDY. Det var som power-play i fyra perioder. Sedan tröttnade BK NGD. Första matchens nio mål tog ut sin rätt och laget orkade inte hålla sin ledning med 4–1 mot AFC.

Det började med en utklassningsseger över SalPa. Hela 9–0 till BK NGD och tränare Patrik Hildén beskrev matchen efteråt som en ren överkörning. Men den andra matchen för dagen i damernas division II blev jämnare. Mycket jämnare. Även om det länge såg ut som det skulle bli ytterligare en överkörning.

Det såg nämligen ut som power-play för BK NGD:s del i en och en halv period. Åtta minuter in i andra perioden ledde de med 3–0 och segern såg ut att kunna bli ännu större. Laget var helt överlägset och pressade högt och anfall med snabba och smarta kombinationer.

Redan efter 35 sekunder kunde duktiga Hanna Taivassalo stänka in 1–0 med ett rappt skott från backposition. Det var också hennes skott som var NGD:s vassaste anfallsvapen för dagen. Detta tillsammans med ett klokt försvarsspel gjorde Taivassalo till NGD:s bästa spelare i matchen.

Två minuter efter ledningsmålet kom 2–0 och NGD fortsatte trycka på mot AFC: s målvakt som tvingades göra ett par riktiga kanonräddningar. Det tredje målet i andra perioden kom som ett brev på posten. Sedan vände matchen på ett märkligt sätt.

Blev lata och passiva

AFC reducerade till 3–1 och kämpade sig allt mer in i matchen. Men när Jenny Engblom

Utklassning. Daniela Haglund stod för en stabil insats mot AFC Campus II. Här kämpar hon om bollen i första matchen mot SalPa där hon gjorde två mål. Foto: ANDREAS DIENERT

frispelades framför AFC:s målvakt och satte 4–1 verkade det som om matchen återigen var avgjord. Men då tröttnade BK NGD.

– Det kändes som vi bara blev segare och segare, sa Hildén efter matchen.

En konstig situation framför Sofia Jansson i NGD:s mål resulterade i 4–2 och en minut efter kunde AFC kontra in 4–3. Det var också ställningen inför tredje perioden.

NGD satte tryck direkt och tog tag i taktpinnen. De försökte höja tempot med orkade inte. Istället kände AFC vittring och pressade fram Jansson till att göra ett par fina räddningar i NGD-målet. Sedan kom det. Kvittringen.

Efter strul av AFC:s försvaret fick Engblom chansen för NGD att avgöra matchen. Men hon missade läget och tio sekunder senare kontrade AFC in 4–4.

– Det var inte rättvist men vi har oss själva att skylla, sa Hildén. Vi blev passiva och lata.

I slutet tryckte NGD på för ett segermål och Jenny Engblom hade två bra chanser att sätta femman. Men varken hon eller laget orkade resa sig.

Fakta/Målskyttar

BK NGD-SalPa

Susanna Holmström 3
Ramona Hildén 2
Daniela Haglund 2
Emma Mattsson 1
Jenny Engblom 1

BK NGD-AFC Campus II

Jenny Engblom 2
Hanna Taivassalo 1
Emma Mattsson 1

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

IFK utklassade jumbon Uppsala

IFK MARIEHAMN	26
UPPSALA HK	9

HANDBOLL. IFK Mariehamns handbollsdamer tog i helgen emot gästande Uppsala HK i Baltichallen för spel i Upplandseriens division 4. Bortalaget fick se sig besegrade både fysiskt och tekniskt matchen igenom.

IFK öppnade matchen i ett hårt och snabbt tempo, som redan i mitten av första halvlek resulterade i ett stort försprång på 7-1. Avsluten var hårda och välplacerade. Gästernas målvakt var allt som oftast chanslös och fick nöja sig med att plocka bollarna ur det egna målet.

IFK:s målvakt Christa Sundman spelade däremot stabilt och räddade de flesta av Uppsalalagets något tafatta skott. IFK spelade aggressivt och kom hela tiden till farliga skottlägen.

Halvtidssiffrorna tilldelas

hemmalaget med hela 13-4.

Andra halvlek öppnade lite jämnare, med ett offensivare Uppsala HK. Ett starkt försvaret och flera effektiva kontreringar av hemmalaget gjorde ändå att IFK drog ifrån till siffrorna 15-5.

Nina Hinnenberg i IFK trängde ofta igenom gästernas försvarslinje från sin högerkant och bortalagets målvakt hade svårt att handskas med hennes hårda skott.

Full kontroll

IFK hade full kontroll genom hela matchen och med en spelare mindre på plan fastställde de slutresultatet 26-9.

– Vi visar att vi kan slå vem som helst i serien med full trupp, säger en nöjd tränare Roger Pettersson efter matchen.

Han hyllar hela laget för dess insats.

– Vi har lämnat in så många walkover så vi kommer att ligga långt ner i tabellen, men vi tar det som en träningsserie

Bästa målskytt. Nina Hinnenberg var duktig på sin högerkant och var IFK:s främsta målskytt. Foto: ANDREAS DIENERT

och får möjlighet att släppa in juniorer, svarar Pettersson på frågan om lagets mål för säsongen.

IFK:s och matchens främsta

målskyttar för dagen var Nina Hinnenberg och Christina Fjäder som båda hade åtta fullträffar var.

Om drygt två veckor är det

bortamatch mot serieledande Södra Trögd's IK som gäller.

ROBERT GUSTAFSSON
sport@nyan.ax

ÅKK femma i bänkpress

■KRAFTSPORT. ÅKK slutade på en femteplats i FM i bänkpress för lag i Tavastehus. Med i laget var Sven-Erik Elfberg, Thomas Mickelsson, Björn Berg och Ove Lehto. Totalt 14 lag fanns med i tävlingen.

Elfberg klarade 145 kilo i andra försöket, Mickelsson lyfte 177,5 kilo, Berg 175 och Lehto 317,5 kilo. Detta gav 815 kilo totalt.

Coachade gjorde Marcela Sandvik, Kenneth Sandvik och Anders Johansson. (jl)

Robin Englund målade för Salamat

■ISHOCKEY. Robin Englund gjorde ett mål när Salamat i lördags förlorade mot Hokki med 2–4 i Mestisserien. Englunds mål betydde 2–1 för Salamat.

Salamat ligger åtta i serien med en match mindre spelad än nian. Båda lagen har 27 poäng. (jl)

Sportens kom ihåg

■ **Basket Åland:** Alla basketintresserade inbjuds till diskussion om basketens framtid på Åland i dag 18.30 på Högskolan Norra, Neptunigatan 17 (mitt emot Sjömansskolan).

■ **Ålands Fotbollidomare:** Alla medlemmar välkomna på säsongsavslutning onsdag 21 november på hotell Pommern i Mariehamn. Stadgeenlig höstmöte (ÅFD) 18.30-19.00. Efter detta lättare mat och bastu. Cirka 21.30 fortsätter kvällen på PAF Casinot med Finland-Portugal. Alla upp!

■ **ÅSSF:** Viltmål cup 1 30+30 den 30 november 18.30 på Bredmobanan.

Rätt tips

Lotto

9, 17, 18, 25, 26, 32, 33

Tilläggsnummer: 3, 6, 24

Vinstprognos: 7/3.000.000,00 (1), 6+1/18.170,90, 6/1.678,20, 5/48,40, 4/12,00.

Joker

8 2 3 0 0 6 4

Vinstprognos: 7/-,

6/99.838,90 (2), 5/4.371,20, 4/574,00, 3/53,30, 2/11,10.

Viking Lotto

8, 20, 22, 33, 39, 45

Tilläggsnummer: 24, 26

Lyckonummer: 24

Vinstprognos: 6/576.315,90 (1), 5+1/6.857,70, 5/924,10, 4/23,20, 3/5,50.

V75

I/3, II/10, III/3, IV/1, V/2, VI/7, VII/10

Strukna: 1/8, II/7,8, III/12, IV/5,11.

Vinstprognos: 7/323,60 (521), 6/5,20, 5/-.

Stryktipset

111 1X1 221 1111

Vinstprognos: 13/613,40 (326), 12/20,00, 11/3,30, 10/-.

Nyan rättar

■ I lördagens artikel om IFK Mariehamns bolagisering blev det fel bland siffrorna. Aktiekapitalet ska vara 2.500 euro och ingenting annat. Vi ber om ursäkt för felet.

allt du behöver -ändå klöver över!

K MARKET

F:ma ERIK MATTSSON

GRISKARRÉ

5,90 kg

FJÄRILS-KOTLETTER

9,90 kg

GÄLLER MÅNDAG - TORSDAG

Inhemsk medwurst

..... kg **12,90**

Grekiskt bröd

(3,71/kg)

600 g Ålandsbagarn st **2,45**

Pirkka Costa rica kaffe

500 g 2 pkt **4,00**

Äpplen Gala 1,5 kg

Polen påse **1,49**

Kinakål åländsk

..... kg **1,50**

Daya kattmat

400 g brk **0,59**
-FÖRMÅN

Pommes frites 500 g

Oolannin 2 påsar **2,00**

utan Plussa-kort 1,19/påse

Yoghurt 200 g Valio

(ej bulgarisk) 8 st **2,00**

utan Plussa-kort 0,35/st

**MASSOR MED
NYINKOMNA
LEKSAKER ...**

GODBY TEL 43 250

VARD 09-20, LÖRD 09-16, SÖND 12-16

BYGGLAGRET: VARD 09-17, LÖRD 09-14, SÖND STÄNGT

VÄLKOMMEN TILL SUPERMARKET KANTARELLEN OCH MATHISHALLEN

Supererbjudande

GRISKOTLETTER

Inhemska

5 95
KG

Supererbjudande

PÄRON CONFERENCE

Rico Holland

1 49
KG
Supererbjudandena gäller
måndag 19/11 - onsdag 21/11

LÅNGSAMOFIN

SEMLOR 5 ST

300 g Ålandsbagarn

EP 5,17/kg

1 55
PÅSE
TURKISK
YOGHURT

1 kg

0 95
ST

UGNSKORV

400 g Pirkka

EP 2,38/kg

0 95
ST

- förmån

Supererbjudande

SPECIALVETEMJÖL

2 kg Sunnuntai

0 69

ST EP 0,35/kg

Utan Plussa-kort 0,95/st

- förmån

KELLOGG'S FLINGOR

Rice krispies, Codo Pops, All Bran regular och

Special K Classic 375-500 g

Utan Plussa-kort 2,69-3,50/pkt

1 99
PKT

MICROSOPPOR

300 g Saariainen

Utan Plussa-kort 3,78/2 ask

3 00
2 ASK

YOGHURT

Danone Aktivia funktionell

Utan Plussa-kort 2,30/2 st

2 00
2 ST

Supererbjudandena gäller så långt lagret räcker (gäller samtliga supererbjudanden)

KANTARELLEN
Nya Godbyvägen tel. 32 840

Måndag-fredag 9-21, lördag 9-18, söndag 10-18

SUPERMARKET

för dina inköp
Måndag-fredag 9-19,
lördag 9-16,
söndag 9-16
Ålandsv. 42, tel. 28 149

Dålig start avgjorde IFK-matchen

Men de hämtade upp ett 3-0-underläge på fyra minuter

Uppgivet. Trots att Christian Aakula släppte in fem mål stod han för en stabil insats och gjorde många bra räddningar.

Foto: ANDREAS DIENERT

IFK MARIEHAMN	3
PARSPORT	5

ISHOCKEY. Det blev förlust igen för IFK Mariehamn. Men efter tidigt underläge i lördagens match i Västkostligan lyckades de samla ihop krafterna och göra den tredje perioden riktigt spännande. Men orken räckte inte ända fram.

Klapp, klapp i värsta Sovjet-anda och helt plötsligt stod det 3-0 till ParSport. Det hade inte ens gått fem minuter av första perioden. IFK Mariehamn tvingades ta time-out och hämta sig efter den inledande pressen från bortalaget.

– Inget vidare, konstaterade lagkapten **Mats Clemes** efter matchen. Det har varit så i flera matcher och vi är helt enkelt inte förberedda.

Men efter time-ouren kom IFK ut som ett helt annat lag och jobbade sig alltmer in i matchen. Även om de hade svårt att få tag i ParSports snabba och tekniska spelare. Ofta förlorade IFK positionerna vid anfallsblå efter att ha slängt iväg chansartade puckar. ParSports kontringar var ett ständigt orosmoment.

IFK:s bästa kedja var som vanligt den med **Mats Clemes**, **Sebastian Fjäder** och **Jhonny Haglund**. Det var också de tre som skapade IFK:s bästa chans i första perioden när Clemes med fem minuter kvar åkte sig

fri mot målvakten men avvärjdes precis när han skulle lägga in pucken.

Hämtade upp underläge

I andra perioden jämnade IFK ut spelet och ParSport tappade mod efter några misslyckade power-play. Samtidigt gjorde **Christian Aakula** i IFK:s mål några riktigt svettiga reflexräddningar och modet bland hemmaspelarna ökade. Helt ologiskt var det därför inte när **Mats Clemes** snyggt skar in från högerflanken, fintade bort målvakten och i öppen kasse slog in 1-3.

– Vi visste att de inte är bättre än oss och vi kom igen i andra, sa Clemes.

Direkt efter IFK:s reducering drabbades ParSport av en ut-

visning och gav därmed IFK en bra chans att på riktigt komma in i matchen. Längre verkade det som om de inte skulle klara av att ta denna chans men när utvisningen var över uppstod det en tilltrasslad situation framför ParSports mål och **Daniel Sederström** kunde sätta 2-3. Klockan stod då på 18:29.

Och när hessa Fredrik Ljöd efter 20 minuter stod det 3-3 på tavlan. Med bara 22 sekunder kvar hade IFK kvitterat efter att **Marcus J Englund** slagit in en retur.

Orkade inte

Men IFK orkade inte mer än så. Tredje perioden började med chansartat spel och båda laget satsade på seger. ParSport kunde direkt sätta press

efter en tidig IFK-utvisning och efter fyra minuter stod det 3-4. Och sedan rann det igenom.

IFK fortsatte slarva framför eget mål och lämnade ofta **Christian Aakula** helt ensam. Efter dryga 14 minuter stod det 3-5 och matchen var i princip avgjord trots att IFK inte saknade chanser.

– Vi släppte in några lätta mål i tredje och de var lite mer taggade än vad vi var i sista, sa Clemes.

Trots förlusten behåller IFK sin femteplats i Västkostligan. Nästa match är den 1 december hemma mot Karhu HT.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Krönika / Martin Portin

”Vi försöker ge läsarna det de är intresserade av”

Vad ska sportidorna i en tidning innehålla, egentligen? Det är en fråga som man mer eller mindre konkret ställs inför varje dag som sportreporter. Varje nyhet som når oss måste vi värdera: Är det här något för sportidorna eller inte.

Ofta är svaret enkelt: Nej, det här är något för till exempel kultur-, nyhets-, eller familjesidorna. I de här fallen slås man knapp av tanken att det skulle höra hemma på sporten, men värderingen har man gjort ändå, genom att acceptera och foga sig efter vissa normer gällande vad som är vad.

Ibland är det det svårare att lista ut om en nyhet hör hemma på sportidorna. Hur ska man till exempel förhålla sig till saker som olika former av penningsspel, typ vadslagning, stryktipset och liknande? Personligen har jag lite svårt med att de här sakerna för det mesta förknippas med sportidorna.

Visst, det har en nära anknytning till idrott, stryktipset är ett tydligt exempel, men

det är ändå något helt annat än sport. Varför inte stoppa in hela spelindustrin runt omkring idrotten på ekonomisidorna istället? Det är ju faktiskt pengar, ekonomiska vinster och förluster, och inte idrott, det handlar om i första hand.

En annan värdering man måste göra när man jobbar på sporten är hur mycket utrymme olika idrotter, personer och föreningar skall få. Ingen, inte vi som jobbar här på sporten heller, har väl undgått att märka att fotbollen, med IFK Mariehamns ligalag i spetsen, får mycket utrymme på våra sportsidor.

Det beror givetvis på att fotbollen berör och intresserar många människor. Vi försöker ju faktiskt ge våra läsare det de är intresserade

av att läsa. Samtidigt är det väldigt lätt att gömma sig bakom det man kallar läsarnas intresse.

Det finns många idrotter på Åland som i dagsläget berör de endast närmast sörjande. Men att endast ett fåtal människor bryr sig om en sport betyder inte nödvändigtvis att det endast finns ett antal personer som kan finna idrotten ifråga intressant. Det enda det betyder är att det endast är ett fåtal människor som hittills har upptäckt det fascinerande i just den sporten.

I de här fallen är det sportreporterens uppgift att finna och förstå det intressanta och presentera det för läsarna. Det handlar inte om att göra sporten intressant, utan om att hitta det intressanta i den och dess utövare. Det intressanta och fascinerande som helt säkert finns där.

En sportreporter, liksom alla andra reportrar, är nämligen inte helt utlämnad till läsarnas intresse. Han/hon kan också visa något intressant för läsarna som de inte visste om från tidigare. Med det kräver förstås en viss ansträngning, såväl från reporter som läsare.

Bra flyt i för fridykarna

■FRIDYKNING. Den första AIDA-rankade fridykartävlingen på Åland avgjordes i lördags. Hela två åländska rekord sattes under Mariebads vattenyta.

Ingela Karlsson höll andan under vattnet i 3 minuter och 31 sekunder och **Eva Ernkran**s simmade 92 meter med fenor. Även **Daniel Flöjt** gjorde bra ifrån sig och blev trea med ett nytt personligt rekord på 125 meter.

Tävlingen innehöll många bra resultat och dessutom två svenska rekord.

– Det var jättebra resultat, säger **Anders Larsson** från Freediving Team Åland. Mycket bättre start kunde vi inte få som arrangörer.

Bland de bättre resultaten kan **Ulf Dextegen** från Sverige nämnas. Han försökte attackera det svenska rekordet i att vara under ytan så länge som möjligt. Detta klarade han dock inte men passerade den magiska gränsen på sju minuter.

Tävlingsens höjdpunkt kom i den sista grenen där det gällde att simma så långt som möjligt utan fenor. Enligt arrangörerna höll de tävlande här världsklass.

Svenska **Marcus von Schmalensee** hade kommit till Åland för att slå Anders Larssons svenska rekord på 134 meter. Detta gjorde han också och när han simmade 136 meter. Dock fick han endast behålla rekordet i cirka 15 minuter.

Anders Larsson tog tillbaka det svenska rekordet direkt och simmade hela 142 meter. Under 2007 har det svenska rekordet därmed flyttats med 28 meter.

Nästa stora uppgift får Freediving Team Åland blir den 2 februari 2008 när de arrangerar Finnkampen på Åland. (jl)

Poäng för IFK i pingis

■BORDTENNIS. Med ett reservbetonat lag lyckades IFK Mariehamns bordtennisherar knipa en poäng borta mot Sunnersta PS B1 i Upplandsseriens division IV.

Slutresultatet skrevs till 7-7.

– Vi kallar det redan miraklet i Gottsunda, säger spelande lagledaren **Bengt Lindqvist**. Detta visar att våra ungdomar börjar närma sig seriespeelnivån i Sverige, vilket är väldigt roligt.

Viktor Eriksson vann två singelmatcher och **Edvard Bergman** vann för första gången en singel i Upplandsseriespelet. I och med det hämtade IFK upp ett 3-6-underläge. Dessutom vann Bergman ihop med Lindqvist båda lagmatchernas dubbelmatcher.

Förutom de tre redan nämnda spelarna deltog **Dennis Bergman** som tyvärr förlorade den fjortonde och avgörande matchen med 2-3 i set.

I den andra matchen, mot Sunnersta PS B2, blev det förlust med 3-8.

Sunnersta PS B1 låg inför matchen trea i tabellen vilket gjorde resultatet än bättre. Däremot låg Sunnersta PS B2 näst sist i tabellen, med bara IFK under sig.

Bengt Lindqvist vann fem singelsegrar och två dubbelsegrar. Edvard Bergman vann en singelseger och dubbelsegrar. Viktor Eriksson vann två singelsegrar. (jl)

Sälj det du inte behöver med en annons i **Torget**

Lämna din annons:

Telefon dygnet runt:

0600 91 219

Kostnad 5,05 € + lokalsamtalsavgift

SMS:

Skicka **TORGET** barnvagn säljes, 75€, tel 23 444 till **173521**

Kostnad 0,95 €

torget.ax **NYHET!**

Nu kan du lämna din annonstext och ladda upp bilder på hemsidan.

Kostnad 0€

Priser för privatpersoner:

Annonstext i tidningen och på torget.ax . . . 0€

Bild på hemsidan 0€

Bild i tidningen 10€

Signatursvar 10€

Alla priser inklusive moms

Faktureringsavgift tillkommer på fakturor under 33€

Nya Åland
☆☆☆

torget.ax

Ålands största köp & säljmarknad

Nu är det igen dags att börja mata fåglarna också i södra Finland, påminner Birdlife Finland. Vädret har blivit så pass kallt att det redan är svårt för fåglarna att hitta mat i naturen. Vintermatning är ett viktigt näringstillskott för många fåglar.

riksnytt

Finland har fjärde mest vapen per invånare

Vanligt. Det här är ett par bössor som lämnades in till polisen i fjol, när man hade en kampanj för att få folk att lämna in gamla vapen utan licens. Foto: ERKKI SANTAMALA

HELSINGFORS. Finland placerar sig på en fjärde plats i en internationell jämförelse över antalet privatägda vapen i förhållande till befolkningsmängden.

I Finland finns det 45 vapen per hundra invånare, visar statistiken som sammanställs av forskningsprojektet Small Arms Survey vid universitetet i Geneve. Listan toppas av USA före

Jemen. Schweiz kommer trea knappt före Finland med 46 vapen per hundra invånare. I Finland finns det 1,6 miljoner registrerade civila vapen. Dessutom finns det en hel del oregistrerade vapen i Finland som innehås av civila, men antalet är svårbedömt. Small Arms Survey bedömer att antalet kan variera från 50.000 ända upp till 1,5 miljoner. – I undersökningen använde vi medeltalet av den högsta och lägsta tänkbara siffran. På

så vis kom vi fram till att det sammanlagt finns kring 2,4 miljoner privatägda vapen i Finland, skriver forskningsinstitutets vd **Eric G. Bergman** i ett pressmeddelande.

Illegala vapen

Tidigare uppgav Small Arms Survey att det i Finland finns 56 vapen per hundra invånare, men den uppgiften har nu korrigerats. I den första kalkylen ingick nämligen också arméns vapen.

Inrikesministeriet har redan tidigare påpekat att forskningsinstitutets siffror i överkant. Enligt överinspektör **Mika Lehtonen** finns det på sin höjd några tiotusental illegala vapen i Finland. Enligt ministeriet betyder 1,6 miljoner vapen 32 vapen per invånare.

Den stora mängden vapen i Finland lyftes upp till diskussion i samband med skolmassakern i Jokela den 7 november. (FNB)

Rättvisemärkt kaffe snabbt populärare

HELSINGFORS. Allt fler finländare vill dricka ansvarsfullt producerat kaffe. Det har blivit en klar trend på kaffemarknaden, uppger kafferosterierna Gustav Paulig och Meira.

Båda rosterierna har introducerat ansvarsmärkta halvkilos kaffepaket under det senaste året. Meira lanserade sitt kaffe med rättvisemärket Rejäl handel i fjol höstas. Pauligs Mundo och Kesko Livs Pirkka Costa Rica, försedda med UTZ-certifikatet, dök upp på affärshyllorna i maj. Den ökande populariteten syns också i att kaffen med Finlands mest kända rättvisemärkning, Rejäl handel, fördubblade sin försäljning i

fjol. Men de certifierade kaffena utgör fortfarande bara knappa fem procent av allt det sålda kaffet.

Liten grupp

Pauligs vd **Pekka Pirinen** säger att det fortfarande bara är en liten, etiskt medveten grupp som köper de certifierade varorna. Undersökningar visar att över 80 procent av konsumenterna inte ens känner till certifieringen. Han tror ändå att både antalet produkter och konsumenter sakta blir fler. Många restauranger, kafféer, hotell och bensinmackar har redan gått över till rättvisekaffe.

Rättvisetrenden gäller inte bara kaffe. Försäljningen av alla rättvisemärkta produkter

Köps mer. Inte bara kaffe, utan även andra rättvisemärkta produkter säljer allt mer i Finland. Foto: ANDREAS DIENERT

har gått upp med över 230 procent på ett halvår. Rättvisemärket Rejäl handel har funnits på marknaden i Finland i knappt tio år. UTZ-certifikatet, som används av Paulig och Ke-

sko Livs, är nytt i Finland. Tanken bakom de båda systemen är densamma: märket garanterar för konsumenten att sociala faktorer och miljö har beaktats i kaffeodlingen. (FNB)

Ekonomi

Nokia planerar kartor för fotgängare

BARCELONA. Nokia vill satsa på att tillverka elektroniska kartor för fotgängare.

Bolagets direktör för navigeringstjänster **Michael Halbherr** säger att Nokia lämnar tillverkningen av navigationssystem för bilar åt konkurrenterna. Nokia köpte den digitala karttillverka-

ren Navteq i oktober.

– Vi planerar inte att erövra marknadsandelar av andra utan att utvidga marknaden, sade Halbherr under en konferens som investeringsbanken Morgan Stanley arrangerat i Barcelona.

Nokia planerar att utveckla kartorna med hjälp av fotgängarna själva.

– Kartservicen övergår till nästa fas. I den fasen kan olika grupper hjälpa till. Användarna kan samla innehåll, lägga ut det på kartan och dela det med andra användare.

Stor affär

Karttjänsterna har hittills ansetts vara nyttiga främst för bilister, men Halbherr tror att

situationen kan ändras.

– Fotgängare vill veta var de befinner sig. För bilister är den exakta positionen inte så viktig men 50 till 60 meter kan vara en stor sak för fotgängare.

Nokia köpte Navteq i oktober. Köpsumman på 5,7 miljarder euro var en av de högsta i Finlands ekonomiska historia. (FNB–Reuters)

President **Tarja Halonens** popularitet håller i sig. I en undersökning som Finska Gallup gjort för tidningen Kaleva uppger 69 procent att de är nöjda eller mycket nöjda med Halonens arbete som president.

Världen just nu

Mindre snusdosor efter nyår

STOCKHOLM. Det blir rejäla prishöjningar på snus i Sverige efter nyår. Samtidigt som tobaksskatten ökar passar marknadsdominanten Swedish Match på att själv höja. Och dessutom minskar storleken på dosorna. Snusjätten Swedish Match har en närmast monopolliknande ställning på snusmarknaden med en marknadsandel på drygt 90 procent i dagligvaruhandeln. Företaget har nu gått ut med förslag på rejäla prishöjningar efter nyår. Höjningarna blir nästan dubbelt så stora som tobaksskattehöjningen motiverar. Storsäljaren General Portion kommer att höjas från ett snittpris på omkring 30 kronor (drygt 3 euro) till 34 kronor. General som lössnus höjs från nivån 35 kronor till omkring 43 kronor. Samtidigt minskas storleken på lössnusdosorna från 50 gram till 45 gram. Räknat per viktighet blir det en prishöjning med 37 procent, enligt en bransch-källa.

Prishöjningarna är ännu så länge ett bud från företaget som ska förhandlas med handlarna. Men med tanke på Swedish Matches dominans blir det svårt att säga nej till höjningarna. Bakgrunden till höjningarna är Swedish Matches problem med försäljningen på den svenska marknaden. Vid nyår förra året chockhöjdes tobaksskatten vilket ledde till att en dosa snus blev omkring en tia dyrare. Det bidrog till en kraftig försäljningsnedgång och en vinstminskning med 150 miljoner kronor inom produktområdet snus under första kvartalet. Först under kvartal tre har snusnedgången hejats. Ökad snusförsäljning i Norge och USA har uppvägt den minskade försäljningen i Sverige. (FNB–TT)

Illegal immigration på EU-möte

LISSABON. Illegal immigration är förknippad med många slags allvarlig brottslighet, sade Portugals inrikesminister **Rui Pereira** på söndagen. På måndagen inleds ett möte mellan EU och en rad Medelhavsstater där man diskuterar hur den illegala immigrationen ska fås under kontroll. Mötet hålls i Albufeira i Portugal. Det kommer årligen illegalt cirka 120.000 människor över Medelhavet till EU-länderna, bedömer EU. Tusentals omkommer då de försöker komma över havet i undermåliga farkoster. EU vill dock ha yrkeskunnig arbetskraft för att ersätta sin åldrande befolkning. – Därför vill vi inte bygga upp EU till någon fästning och vi ser inte nödvändigtvis immigrationen som någonting negativt, sade Pereira. (FNB–Reuters)

Franska strejker utvidgas

PARIS. Strejkerna inom de allmänna kommunikationerna i Frankrike utvidgas på tisdagen då post- och teleanställda ansluter sig till strejken. De strejkande motsätter sig president Nicolas Sarkozys planerade förändringar i pensionssystemet. Sarkozy meddelade redan i valkampanjen att han tänker ändra villkoren för tjänstemännens pensionering. Idag kan till exempel en lokförare bli pensionerad som 50-åring. Majoriteten av fransmännen stöder presidenten i frågan. Chefen för franska järnvägarna **Guillaume Pepy** trodde att man inom många branscher snart tvingas stänga fabriker ifall strejkerna fortsätter. Det gäller bland annat kemifabriker och bilindustrin. (FNB–AFP–Reuters)

Tusentals offer i Bangladesh

DHAKA. Tusentals människor väntar fortfarande på hjälp på de allra värst drabbade områdena i Bangladesh som försöker återhämta sig från cyklonen Sidrs härjningar. Stormen dödade enligt officiella uppgifter mer än 2.200 människor men siffran kan vara mångdubbelt större. Enligt Röda halvmåne-organisationen i Bangladesh kan antalet döda stiga till till och med 10.000. – Våra erfarenheter från katastrofområden visar att antalet döda kan stiga till hela 10.000, sade **Mohammad Abdur Rob**. I olycksområdena råder brist på mat, dricksvatten och mediciner. – Vi uppskattar att cirka 900.000 familjer har fått lida av stormen, sade en talesman för internationella Röda korset på söndagen. Arméhelikoptrar har levererat hjälp åt offren men räddningsaktionerna har varit otillräckliga på grund av den enorma antalet hjälpbehövande. (FNB–AFP–Reuters)

Oppositionen i opinionsledning

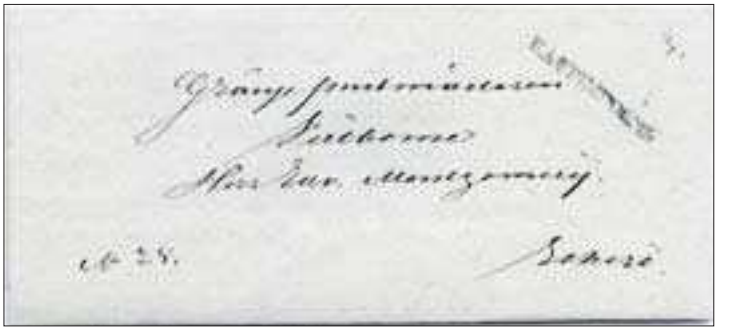
STOCKHOLM. Moderaterna tappar väljarstöd medan socialdemokraternas är oförändrat, visar senaste undersökningen från opinionsinstitutet Sifo i Sverige. Samtidigt svarar väljarna att **Fredrik Reinfeldt** är en skickligare regeringschef än **Mona Sahlin** skulle vara. Oppositionen har ytterligare stärkt sin ställning sedan oktober, 54,4 procent mot 41,2 för regeringspartierna, enligt Sifomätningen som publicerades i tre svenska morgontidningar på söndagen. Moderaterna och folkpartiet uppvisar både minussiffror i mätningen, men alla förändringar ligger inom den statistiska felmarginalen. I mätningen frågade Sifo 1.895 väljare vilket parti de skulle rösta på om vore val i dag. När det gäller statsminister Fredrik Reinfeldt kontra socialdemokraternas ledare Mona Sahlin är väljarna kluvna. Skop frågade tusen väljare i oktober/november om vem som är den skickligaste av de båda på att leda regeringsarbetet. Drygt 63,1 procent säger nu att Reinfeldt är den skickligare, mot 36,9 som föredrar Sahlin som regeringschef. I augusti var ställningen 56-44 till statsministern. (FNB–TT)

Gott om godbitar hos Hellman

**Kaj Hellman
hade ett
intressant utbud
Åland vid sin
frimärksauktion
i Helsingfors i
oktober.
Dyrast blev
ett brev från
Sund 1897.**

Utrop 300 euro. Sundsbrevet ropades upp 620 euro, vilket ger ett slutspris på 713 euro.

Utrop 500 euro. Här ett brev som inte såldes hos Hellman, utan av Postiljonen i Malmö. Ett brev från första hälften av 1800-talet med en mycket tydlig enradstämpel Kastelholm i rysk stil. Det kostade bara 660 euro, rena fyndet jämfört med tidigare noter. Rekordpriset för Kastelholms kyrilliska stämpel är veterligen 102.000 kronor.

Utrop 400 euro. Fjäderbrevet såldes för 598 euro.

Brevet från Sund 1897 var adresserat till en sjöman på ett fartyg som skulle ha legat i Norge, men uppenbarligen hunnit avsegla för brevet var vidarebefordrat till England.

Frimärket är makulerat med nummerstämpel 106 av den äldsta typen, som inte ens finns avbildad i katalogen över åländska stämplat av **Björn Mattsén** och **Kaarlo Hirvikoski**. Där anges att den användes 1897-1905, men typ II användes nog redan 1904.

Klubban föll på 620 euro, och med köparprovisionen inräknad ger det ett slutpris på 713 euro. I alla priser som anges här är pro-

visionen inräknad.

Censur

690 euro kostade ett brev från Näsby 1918 med den mycket sällsynta gula censurremsan "Öppnad af krigscensuren."

Här var det tre samlare som av olika skäl ville ha brevet. **Ari Muhonen**, som har en utställningssamling kring Saarinen-märkena, tog hem budgivningen i kamp med Ålandssamlaren **Erkki Toivakka** och amerikanen **Roger Quinby**, som bland annat har en stor utställningssamling kring postcensur i Finland 1914-1918.

Trea bland Ålandsobjekten var ett brev, med fullt innehåll, från 1809 med två färgade fjädrar från Sviby till Strömsvik som gick för 598 euro.

Modern raritet

Den procentuellt sett största ökningen från utrops- till slutpris noterades på ett brev från 1960, från 50 till 483 euro.

Det var fråga om ett tjänstebrev från Ålands centralsjukhus till Helsingfors frankerat med ett 4-marksmärke av bruks-serien från 1954. Ett märke som normalt inte kostar många cent, men här var det fråga om

en mycket ovanlig användning. Som tjänstebrev skulle det ha gått gratis, men eftersom det var flygpost blev det ett tillägg på 4 mark.

Det finns specialsamlare även av sådana här moderna utgåvor, och för sådana är det här en riktig godbit.

Några andra intressanta Ålandsbrev visas i bild här intill, och det fanns ett 20-tal ytterligare. De allra flesta Ålandsobjekten kom från samma inlämnare, men vem det är vet vi inte.

MÅRTEN SUNDBERG
marten.sundberg@nyan.ax
tfn 528 453

Utrop 200 euro. Brev från Näfsby med sällsynt censur-
remsa. Sålt för 690.

Utrop 75 euro. Kort från Gölby 1911 med den sällsynta rakstämpeln. Sålt för 184.

Utrop 50 euro. En modern sällsynthet som kostade hela 483 euro.

Utrop 150. Blå 1-ringad Mariehamnsstämpel på brev från 1875 med 20 pennismärke utgåva /66. Sålts för 356,50.

Utrop 50 euro. Helsakskuvert från 1890 med stämpel Sunds + violett Godby 2-ringade. Sålt för 253.

Utrop 40 euro. Helsakskort från Vårdö 1890 med violett Vårdö-stämpel, transittstämpel Åbo, ankomststämpel Helsingfors och figurstämpel som använts i Åbo. Sålts för 287,50.

Utrop 80 euro. 1-ringad Kastelholmsstämpel på 8 pennis
helsakskort. Sålts för 345.

**Telefonkatalog
på nätet**
www.aland.ax

► LEDIGA PLATSER

FINSTRÖMS KOMMUN

Socialnämnden i Finström lediganslår följande befattningar i arbetsavtalsförhållande:

1. KÖKSBITRÄDE om 78,4 % av heltid vid Godby daghem för tiden 17.12.2007-31.12.2008.

2. DAGHEMSBITRÄDE/LOKALVÅRDARE om 90,85% av heltid vid Lindebo daghem för tiden 02.01-31.12.2008.

Lön och övriga anställningsvillkor enligt gällande avtal.

För närmare upplysningar kontakta Godby daghem tel. 41177 eller dagvårdsledaren tel. 431533 för befattning nr 1 eller Lindebo daghem tel. 41922 eller dagvårdsledaren tel 431533 för befattning nr 2. Sedvanliga ansökningshandlingar ska vara socialnämnden tillhanda senast den 29.11.2007 under adress: Socialnämnden i Finström, Skolvägen 2, 22410 Godby.

Finström den 16.11.2007
Socialnämnden i Finström

Med i boken. Mården på Surbrunnsgatan i Stockholm är en av de restauranger som Eva-Jo Hancock och hennes kollegor valt ut.

► MÖTEN

Ålands Lungskade- förening r.f.

håller ordinarie

höstmöte

**tisdagen den 27
november 2007
kl 19 på HandiCampen,
Skarpansvägen 30**

Stadgeenliga ärenden

Servering.

Hjärtligt välkomna!

Styrelsen

Michael och Eva-Jo Hancock vid åländska April kommunikation ligger bakom den uppdaterade utgåvan av restaurangguiden EatSweden.

EatSweden listar inte bara restauranger med god mat, de ska vara snyggt inredda också. Och namnet till trots har även getts plats till några av Danmarks främsta och bäst inredda krogar, i alla fall enligt författartrion där den tredje länken är matintresserade mediastrategen **Jochen Schmelzer**. En gammal vän

till paret Hancock, verksam i Stockholm och Köln.

Boken ges ut i begränsad upplaga och kostar 265 kronor. Den gäller under perioden 1 december 2007 – 31 december 2008 och säljs i utvalda designbutiker i Stockholm, Göteborg, Köpenhamn och Malmö.

– Men finns det intresse kan vi säkert se till att den gå att köpa här också, säger Michael Hancock.

Att ”den gäller” har att göra med den matrabatt som ingår. Tar du med dig restaurangguiden och en vän och ni går till

någon av restaurangerna som finns med i boken, så får en av er välja em varmrätt gratis.

Eva-Jo Hancock har formgett boken.

– Vi samlade helt enkelt våra favoritkrogar inom pärmarna. Vi vill ge läsaren lite hjälp att veta vilka restauranger som är riktigt bra just nu. Praktiskt om man är besökare och inte vill gå på någon krog-mina, säger hon i ett pressmeddelande.

– Och att blir bjuden på 16 varmrätter är ju alltid trevligt.

Förra utgåvan sålde i nästan 5.000 exemplar hos återförsälja-

re som Designtorget och utvalda designbutiker i Stockholm. Den blev en av förra årets 10 i toppprodukter på Designtorget.

– Första utgåvan var en testpilot, en galen idé som blev en bok, och vi fick en sådan oerhört positiv respons. Det var så kul så vi utökar i år, säger Eva-Jo.

– Nu ger vi ut tre utgåvor: EatSweden Stockholm, Göteborg och Malmö/Köpenhamn. De gemensamma nämnarna är högklassig mat, innovativ inredning och riktigt bra service, berättar Michael Hancock, som ansvarat för texterna. (ms)

Debatt

Formel 1 på Slemmern är prostitution!

■Aalborgkonventionen har undertecknats av Mariehamns stadsfullmäktige under 2007.

Frågan som uppstår är: Vem är ansvarig för att hamnnämnden tillåts att prostituera vår (allas som bor på Åland) miljö.

Prostitutionen blir övertydlig när hamnnämndens ordförande **K-G Eriksson** säger:

Mellan 100 och 200 bara i teamen runt de tävlande. Det betyder goda införtjäningsmöjligheter för hotell och andra (Tidningen Åland den 13 november).

Detta problem skulle inte ha uppstått om Mariehamns stad istället hade antagit principerna för hållbar utveckling, där tankesättet är sunt förnuft plus naturlagarna.

Frågan som hamnnämnden skulle ha ställt sig då. Bidrar detta evenemang till att Åland blir ett hållbarare samhälle för denna och kommande generationen, att leva i? Svaret är: absolut inte + en svordom.

Budskapet till våra barn blir , om valet står mellan att använda naturen som en ku-

liss för olika miljöförstörande tävlingar och å andra sidan uppmärksamhet och pengar, är svaret givet.

När skall vi vuxna börja våga ta ansvar?

Vi säger att barnen är vår framtid. I själva verket är det våra beslut nu som skapar deras framtid. Dessvärre.

Ålands Natur och Miljö r.f.

► ANBUD

Ett antal skolskjutslinjer

fr.o.m 10.12.2007 till/från Lemlands grundskola utbjudes härmed att sökas.

Anbudstiden utgår den 27.11.2007, kl 12.00

Anbudshandlingar erhålles från skolkansliet i Jomala, tel 328 718

Lemland den 16.11.2007
Skolnämnden i Lemland

► MÖTEN

Medlemmarna i

Andelslaget Åländsk Rapport

kallas till

ORDINARIE ANDELSSTÄMMA

**onsdagen den 28 november 2007 kl. 16.00
i tidningshuset i Dalbo, Uppgårdsvägen 6.**

Vid stämman kommer att behandlas de ärenden som enligt 13 § i andelslagets stadgar skall behandlas på ordinarie andelsstämma samt dessutom följande ärende:

– beviljande av rätt för styrelsen att inteckna och sälja andelslagets fasta egendom.

Bokslutshandlingarna finns till påseende för medlemmarna i tidningshuset i Dalbo.

Styrelsen för Andelslaget Åländsk Rapport

■Att sjuksköterskorna är värda högre löner är ingen oense om, men det var ju inte så många år sen Tehy hade krav på högre löner. Lönerna blev högre och nu är det samma visa igen. Var ska detta sluta?

När man tar ett yrke som sjuksköterska borde det vara för att man har en vilja att hjälpa människor och

inte sätta lönen som första prioritet.

Om man är sjukskötare och prioriterar lönen framför viljan att hjälpa sina medmänniskor så har man valt fel yrke. Finns annat att strejka för i stället. Som arbetspass eller arbetstider.

Varför strejkar inte hemtjänstpersonalen för? De om

nån inom vården är lågavlönade med tanke på vilket ansvar de har. De har oerhört stort ansvar i och med att de oftast går ensamma hem till gamla och sjuka. De ser till att klienterna får trygghet, handlat och omvårdnad samt att de många gånger får vara psykologer.

De skall även kunna avgöra om det behövs läkarvård eller

inte. Många av de gamla och sjuka har bara en mänsklig kontakt och det är hemtjänstpersonalen. De sköter även om missbrukare. Så om nåt yrke borde ha högre löner är det hemtjänsten.

Tyvärr kan de inte strejka för sina löner pga att de prioriterar vården av människan före lönen.

”Jonna”

Riksdagskvinnan en kappvändare

■Som bosatt på Åland skäms jag över riksdagskvinnans beslut att rösta för en lag om tvångsarbete trots att hon i nästa andetag säger att

hon har full förståelse för sköterskornas krav för högre lön. Kan någon alänning ha förtroende för en dylik kappvändare??

Nej, kalla hem henne i snabbaste ordning. Det måste finnas en sån person på plats som inte får oss att se ut som ett folk man skrattar åt då

det gäller allvarliga saker. I detta fall, det viktigaste för en stor ansvarsfull yrkesgrupp. Lönen.

Kurre Holmberg Jurmo.

TV-programmet

måndag 19 november

7.00 Gomorron Sve-rige [57892285]
10.30–12.45 UR-program [1378567]
13.00 Rapport [32187]
13.05 Agenda (R) [856819]
14.00–14.45 Sportspegeln (R) [7151567]
14.50 Harry Munter [5331616]
FILM Svenskt drama från 1969. Harry Munter är drömmare och människovän, en känslig och tekniskt begåvad pojke på väg ut ur barndomen. I rollerna: Jan Nielsen, Carl-Gustaf Lindstedt, Gun Jonsson.
16.30 Andra Avenyn (R) [6838]
17.00 Rapport [39529]
17.10 Gomorron Sverige [544242]
18.00 Ramp [5155]
18.30 Krokmax [6074]
 Barnprogram från UR.
19.00 Bolibompa [1364]
19.00 Nicke Nyfiken [76890]
19.25 Ebb och Flo [1379180]
19.30 Allt om djur [99797]
19.55 Dr Dogg [4630432]
20.00 Bobster [567]
20.00 Lilla Sportspegeln [567]
20.30 Rapport med A-ekonomi [838]
21.00 Andra Avenyn [819]
 Svensk dramaserie från 2007. Del 26. Tony blir tvungen att återuppta kontakten med sin gamla vapendragare Hästen. Även 20/11.
21.30 Föreställningar [34432]
 Dansk dramaserie från 2007. Privat- och scenroller går i varandra och repetitionerna blir ett drama på liv och död. Fokus på Eva, dödssjuk i cancer och avvisad av dottern Katrin samt i turbulent relation till Marko. Bredbild. Del 4 av 6.
22.30 Kobra [154]
 Kulturmagasin. Del 7. Irakkri- get från tre håll. Bredbild. Även 24/11 och 25/11.
23.00 Tobakens barn [93971]
 Svensk dokumentär från 2007. Filmen skildrar den internationella tobaksindustrins cyniska agerande i utvecklingsländerna.
23.50 Rapport [1267600]
0.00 Kulturnyheterna (R) [46488]
0.10 Babben & co (R) [8351169]
1.10 Vita huset (R) [5748759]
1.55–7.00 SVT24 [43472117]

10.30 24 direkt [92166172]
16.00 Rally-VM (R) [9761242]
16.50 Gudstjänst (R) [3136567]
17.35 Landet runt (R) [8839819]
18.20 Nyhetstecken [8782074]
18.30 Oddasat [72161]
18.45 Uutiset [2922242]
18.55 Regionala nyheter [9296987]
19.00 Rapport [59635]
19.15 Fråga doktorn [910613]
 Hälsomagasin. Del 10 av 14. Direktsändning om våra ögon och ögonrelaterade problem och sjukdomar. Experter svarar på tittarnas frågor.
20.00 Kulturnyheterna [62398]
 Även i SVT1 senare i dag.
20.10 Regionala nyheter [4606242]
20.30 Carin 21:30 (R) [4987]
 Pratshow. Del 1 av 12. Vänner – den nya familjen? Gäster: Mia Skäringer och Klara Zimmergren.
21.00 Vem håller i kopplet? [38180]
 Kanadensisk hundserie från 2007. Den överviktiga taxen Beauregard ödelägger allt i sin väg. Även 25/11.
21.20 En rulle film (R) [2729890]
 Spansk kortfilm från 2004. Regi: Daniel Chamorro.
21.30 Emigranterna [8567]
 Svensk dokumentärserie. Emigranterna är en samling modiga människor som längtar efter förändringar i sina liv. Marjo Kulojärvi och Jari Tenhunen är precis klara med sitt husbygge i norra Finland. Då erbjuds Jari, som är diplomingenjör, intern omplacering och jobb i Stockholm. Del 3 av 11. Även 21/11.
22.00 Aktuellt [8180]
22.30 Hockeykväll [7451]
 Fokus på kvällens matcher. Intervjuer, reportage och analyser. Även 20/11.
23.00 Sportnytt [15838]
23.15 Regionala nyheter [9537242]
23.25 Filmkrönikan [4945529]
 Filmmagasin. ecesioner av den iranska animerade filmen ”Persepolis”, dramathrillern ”American gangster” och romantiska dramat ”Evening”.
23.55–0.25 Vetenskapsmagasinet (R) [4957364]
 De farliga fästingarna.

7.30 Beverly Hills [2764277]
8.25–8.55 Home and away [9198277]
9.55 Montel Williams show [7476906]
10.50 Våra bästa år (R) [5474074]
11.40 Oprah Winfrey (R) [6952277]
12.30 Rachael Ray [1897068]
13.25 Memento [7277797]
13.50 Våra bästa år [6200093]
14.40 Oprah Winfrey show [1829161]
15.35 Cityakuten [3852074]
16.30 Nanny [252600]
17.00 Allt för byn [685529]
18.00 Jims värld [326819]
 Am komediserie från 2004-05.
18.25 Simpsons [764635]
 Am tecknad komediserie från 1992-93.
18.55 2 1/2 män [512600]
 Amerikansk komediserie från 2004.
19.25 Update [3257600]
19.30 Navy CIS [162093]
 Amerikansk kriminalserie från 2005. Del 2 av 22. Gibbs som fortfarande inte kommit över Kates död blir ännu mer upprörd när Ari kidnappar Ducky.
20.30 Sjukhuset [458277]
 Svensk dokumentärserie. Sjuksköterskan Lisa på infektionsavdelningen vägleder eleven Sandra. Även 24/11.
21.00 Extreme home makeover [932068]
 Amerikansk inredningsserie från 2006. Del 23 av 28. Även 24/11.
21.55 Update [9249155]
22.00 Cityakuten [705722]
 Am dramaserie från 2006. Del 22 av 23.
23.00 Prison break [796074]
 Amerikansk kriminalserie från 2007. Del 5 av 22.
0.00 Update [625914]
0.10 Bones [2451469]
1.05 Sex and the city [54827865]
1.40 2 1/2 män (R) [6765778]
2.10 The shield [1338223]
3.00 Missing [6818223]
3.55 Shutterpeed [58192556]
FILM Kanadensisk action från 2000. Narkotikapolisen Riley Davis får en kamera i present av sin flickväns bror. I rollerna: Steve Borden, Gary Chalk.
5.20 Los Lopez [4654933]
5.50–6.40 Ricki Lake [2354681]

6.30 Äntligen hälsa – yoga [5767906]
6.50 Nyhetsmorgon [95810695]
11.00 Nyheterna [106242]
11.05 Efter tio [5613123]
12.00 Nyheterna [394890]
12.05 Efter tio [2879180]
12.30 Jackpot [1991838]
13.25 Hem till gården [183161]
13.55 Nyheterna [1971600]
14.00 Direkt: Dagens rätt [982819]
14.30 Nya tider (R) [990838]
15.00 Doktorn kan komma (R) [538432]
 Australisk dramaserie.
15.50 Nyheterna [4055277]
15.55 Dawson's Creek [3215971]
16.45 Kung av Queens (R) [4181093]
17.15 Tredje klotet från solen (R) [5069797]
 Amerikansk komediserie.
17.40 Will & Grace (R) [632242]
18.05 That '70s show (R) [126451]
18.35 Deal or no deal (R) [494884]
 Svenskt underhållningsprogram.
19.05 Keno [3348906]
19.10 Deal or no deal [481155]
 Svenskt underhållningsprogram med Martin Timell.
19.30 Ekonominyheterna [887345]
19.45 Lokala nyheter [135695]
20.00 Nyheterna [457548]
20.30 Veterinärerna [456819]
 Svensk djurserie från 2007. Del 9 av 16. En havsörn drabbas av blodbrist.
21.00 Första, andra, tredje! [707180]
 Svensk livstilsserie från 2007. Del 7 av 8. I Ernst Kirchsteiger bjuder in till auktion i Västerås.
22.00 Pokerfejs [574068]
 Svenskt underhållningsprogram från 2007. Del 7 av 7.
22.55 Nyheter [1151242]
23.35 Beckham [4114451]
 Brittisk dokumentär från 2007.
0.35 Ett jobb för en riktig karl (R) [9027556]
 Brittisk reality-show.
1.05 Pokermiljonen [2823285]
1.30 Mayday [9428914]
2.30 Lättlagat (R) [7343204]
2.55 Natliv [2758730]
3.55 Lost (R) [2147440]
4.40 Alias (R) [1876681]
5.20 Kung av Queens (R) [5326466]
5.45–6.30 Lättlagat (R) [1481391]

6.00 X3M: God morgon med A-laget
10.00–11.10 Veta
10.00 I dag handlar ”Pussel” om luft. **10.20** Dyk Ner under näckrosor och skräddare. **10.30** Hönsrumpa och köföter Kor, hästar, grisar, får och höns. Vanliga bondgårdsdjur. **10.40–11.10** En mobbningsfri skola Mobbning i skolan är ett gemensamt problem.
16.45 Närbild
17.14 Kortnytt
17.15 Zon5: Paffabriken (R)
17.45 Buu-klubben: Pussel
18.15 Tv-nytt
18.30 Zon5: Danni
 Danks dramaserie. Del 3 av 4. Danni är arg på Sebbe då han avslöjade hennes hemlighet för Kevin.
19.00 Uteliv: Vilda kanalöar
 Del 2 av 5. Många djur och växtarter från den europeiska kontinenten som erövrar nya områden tar vägen till England via kanalöarna, en del av invandrarna anpassar sig bra i den lokala naturen, andra innebär hot och katastrofer.
19.25 Norge runt
 En fartfylld kattdikt.
19.30 Filmtid (R)
20.00 Tv-nytt
20.20 Sportnytt
20.25 Strömsö
20.55 5 minuter
21.00 Bettina S
21.45 Dokumentären: Saras värld
 Dokumentär. Sara Granströms värld är annorlunda. Hon saknar tidsuppfattning och till synes enkla saker kan bli mycket knepiga.
22.40 Kvällsnytt
22.45 Oddasat
 Nyheter på samiska. Svensk text.
23.00–23.30 Clement i Amerika
 Dansk dokumentärserie. Del 2 av 11. Vem blir USA:s näste president? Hur går det i Irak? Förblir USA en supermakt? Clement Kjersgaard, provokativ dansk journalist, tecknar en bild av USA via intervjuer med republikaner och demokrater men också helt vanliga amerikaner.

Se det med egna ögon!

På webben och IPTV
www.24.ax

TV ÅLAND
INFOKANALEN

Håll i er!
 Full fart i Ålands mest berömda kök. Nu kommer Forssen med sin sjuva, Lätt till fest à la Forss. (Ej Smedsöle)

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ
6.45–10.00 Gomorron. Programledare: Kjell Brändström. **6.50** Beraktelse. Av Bengt Malmberg. Även 20:40. **6.55** Ålandsnytt. **7.00** Aktuellt. **7.30** Ålandsnytt. **7.40** Sporten. Repris från söndag. **8.00** Aktuellt. **8.30** Ålandsnytt. **9.02** Musikaletten: Klassisk musik. **9.30** Ålandsnytt. **9.45** Sagostunden. **10.00–15.00** Mittpådan. Programledare: Tom Wiklund. **10.30** Ålandsnytt. **11.30** Ålandsnytt. **11.40** Musik. **12.00** Aktuellt. **12.10** Ålandsnytt. **12.15–12.30** Kulturen. Även 17:45 och lördag 9:00. **13.00** Ålandsnytt. **13.03** Lyssnarnas 10 i topplista. Även 18:10. **14.00** Ålandsnytt. **14.03** Lyssnarnas åländska önskemusik. **15.00** Ålandsnytt. **15.03** Pensionärstimmen. Ett program producerat i samarbete med Mariehamns pensionärsförening. Även lördag 14:00. **16.00** Aktuellt. **16.10–17.45** Åland i dag. Programledare: Camilla Karlsson Nyhetsmagasin med reportage, intervjuer och debatter. **16.15** Panelen. Även söndag kl: 16:30. **17.00** Ålandsnytt. Även 19:00. **17.45** Kulturen. Repris. **18.00** Aktuellt. **18.03** Ålandsnytt. Även 20:00. **18.06** Musik. **18.10** Lyssnarnas 10 i topplista. Repris från 13:03. **19.00** Ålandsnytt. Repris från 17:00. **19.10** Åland i dag. Repris från 16:15. **20.00** Ålandsnytt. Repris från 18:03. **20.03** Åland i dag. Repris från 17:10. **20.40–20.45** Beraktelse. Repris. **5.30** Musik.

Se det med egna ögon!

www.24.ax

5.55 Ettans morgon-tv [11610068]
9.15 Livet i Ballykissangel [4428797]
10.05 Nöjesrävarna [3635819]
10.30 Släktträdet [2838]
11.00 Tv-nyheter [70432]
11.05 Tillbaka till Aidsensfield [9437906]
12.00 Dagens rubriker [33797]
13.00 Tv-nyheter [94093]
13.05 Lördagssällskap [604819]
13.45 Arto Nyberg [1509426]
14.30 Läkarna [6068]
15.00 Tv-nyheter [21548]
15.05 Diagnos: Mord [6629258]
15.50 Droppen [9061258]
15.55 Ordboken [9060529]
16.00 A-zoom [1513]
16.30 Kungskonsumenten [1906]
17.00 Tv-nyheter [51797]
17.08 Tillbaka till Aidsensfield [300105722]
18.00 Tv-nyheter och väder [6451]
18.30 Nyhetsläckan [8242]
19.00 Vardagens våghalsar: Räddningsdykare [93513]
19.10 Prisma: Tvångshandlingens fånge [5040987]

20.00 MOT [635]
20.30 Tv-nyheter och väder [37971]
20.55 Sportrutan [9953682]
21.00 Hemmasalongen: Hunger efter kärlek [29613]
 Finsk kriminalserie. Del 3 av 3. Kriminalserie efter en Harjunpää-bestseller. Poliserna kommer Tipi på spåren just när han ska bekänna sin kärlek för Vehnätukka. Harjunpää och Onerva blir rädda för sina känslor. Finsk text på text-tv 333.
21.55 Tjuren vid hornen [7601838]
22.45 Tv-nyheter [2339838]
22.50 Prima [8610180]
 Storläsare av deckare. Vad består kvinnans lycka av?
23.35 Islam i Europa [1667703]
 Del 7: Muslim i Slovakien. Aziza har omvänt sig till islam och tänker lämna väst och flytta till Kuwait. Mohammad kom till Slovakien som flykting och kämpar för rätten till en egen moské.
0.05–0.15 Euronews [1243020]

6.00 Dolt ord [74548]
7.00 Frägespel [36364]
8.00 Tellus-frågesport [7714044]
10.00 Sudoku [27616]
11.00 Jesus & Josefine [43890]
11.20 Jesus & Josefine [1500068]
11.40 Jesus & Josefine [9069074]
12.00 Ett ögonblick! [9068]
12.30 Den rätta frågan [8695]
13.00 Firmans stjärnor [91074]
13.50 Helan & Halvan: Det bästa [3323722]
14.00 Där har vi det! [5890]
14.30 Kameran går runt [38364]
14.45 På riskgränsen: Gigan-tiska byggen [2819567]
15.45 Steve och djurkame-rorna [8963155]
16.15 McLeods döttrar [8904242]
17.00 Harry och dinosaurierna [33242]
17.25 Lilla tvåan [743432]

18.00 Den rätta frågan [86364]
18.25 Barnen i Bullerbyn [5781109]
18.50 Tv-nyheter [2003161]
19.00 Regionala nyheter

19.10 Sportru-tan [5770987]
19.15 Tvåans höstväder [5697600]
19.20 Flyttfågelvägen [291819]
 Från en hyreslägenhet till ett eget hem i ett radhus.
19.50 Smakresa: Kylie Kwong [825890]
20.20 Örtskolan [7809635]
20.25 Trafikpolis [483838]
 Risktagarna.
20.55 Comedy Inc [425838]
21.20 Galen grej [362906]
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [9905600]
22.05 Robin Hood [3072451]
22.50 Tredje skiftet [6922432]
 Amerikansk dramaserie. Smutsigt förflutet. Davis blir upprörd då han hör att hans pappa har tagit mutor.
23.35 Mamma, pappa, chef [3259906]
 Del 9 av 10. Håret är fel.
0.15 Tv-spelet OK – den rätta frågan [3034198]
2.00 Tellus-frågesport [4974846]
3.00–4.00 Sudoku [4978662]
4.00 Mikämikä-tvpeli [4987310]
5.00 Sudoku [4965198]

6.25 Godmorgon Finland [56493074]
9.10 Hollyoaks [8000971]
9.40 Rutor [7421567]
10.20 Emmerdale [1811548]
 Brittisk dramaserie.
10.50 Nöjesnytt [7564797]
11.00 Köpkanalen [6055906]
13.10 Familjeforum [869068]
13.40 Kullens kung [587258]
14.05 Bratz [313819]
14.35 LA law [4431797]
 Amerikansk kriminalserie.
15.30 Matstället [227093]
15.45 TOP5-frågesport [6164722]
16.05 Bondbruden [5313345]
17.00 De vackra och de djärva [236722]
 Amerikansk dramaserie. Ridge Forrester, den glada trosdesignern.
17.25 Vad ska vi äta i dag? [9797600]
17.30 Emmerdale [608345]
 Brittisk dramaserie.
18.00 Skräpa mindre [609074]
18.30 Elixir [617093]
19.00 Sjuans nyheter [119877]
19.15 Kauppalehtis ekonomiska nyheter [926364]
19.25 Dagens väder [6454819]

19.30 Dolda liv [724722]
 Finsk dramaserie. Ami får se att gädda inte alltid är fisk.
20.00 Frusna hjärtan [433093]
 Finsk dramaserie om Outi, Jonna och Kiti, tre kvinnor som har någonting gemensamt utan att de vet om det.
20.56 Keno [103509529]
21.00 Nians nyheter [348906]
21.10 Resultatrutan [3523109]
 Dagens idrottshändelser i sammandrag.
21.15 Salaisuus pinnan alla [2334600]
23.45 Will & Grace [5294155]
 Amerikansk komediserie. Den gamle och havet.
0.15 På nätet [707662]
0.45 Mr och Mrs Smith [4359759]
 Amerikansk thrillerserie. Kidnappningen.
1.40 Nöjesnytt [2953846]
1.50 Köpkanalen [50203759]
1.55–6.15 MTV3 Chatt [83184223]
6.15 Köpkanalen [4753876]

Nyankortsvinnare:
**Rita Röman
Mariehamn**
Vinner en Sverigelott. Vinsten skickas på posten.

debatt

Ligger ekoturism i linje med race på Slemmern?

■ **Till miljöansvariga** i Landskapsregeringen på Åland Mariehamn 2007-11-16. Angående motorbåtracerlopp på Slemmern sommaren 2008.

The Race. På Slemmern ser jag framför mig det lilla barnet med metspöet i handen, i roddbåten med sina föräldrar och de glädjs åt fiskelyckan, en stor abborre, några strömmingar och en fet sik! Vart tog de vägen? Nu väntar vi med stor spänning på hur det skall gå för racerförarna i nästa års

motorbåtracerlopp på Slemmern, jag för min del tror att det blir ett dött lopp. Har det gjorts en miljökonsekvensutredning om effekterna utifrån alla aspekter av ett sådant evenemang? Om inte, gör det!

Brist på ansvar hos politiker i den ambitiösa planen om restaurering av Östersjön är uppenbar om inte evenemanget stoppas. Före valet var alla överens om hur viktig miljöhänsynen är i alla politiska och

ekonomiska sammanhang och särskilt då Östersjön, ett särskilt känsligt brackvatteninnanhav. I högstämda tal talar maktbävare om tillit och trovärdighet? Hur var det med den fenomenala retoriken, ”tänk globalt och handla lokalt”? Ligger ekoturism i linje med ett racerlopp på Slemmern? Hur mycket fossilt bränsle går upp i rök och lägger sig som en tunn hinna i atmosfären och hindrar värmeutstrålningen från

vårt jordklot och kväver oss till döds? **Den enda tid** människan har är hennes livstid! Det är bara fråga om tid och kommande generationer! Hur klarar de biologiska organismerna fiskar, fåglar, tång, musslor och andra vattenberoende arter (också människan) den gigantiska påfrestning på vattenekosystemet som ett racerlopp på Slemmern utgör? Är det fortfarande så att de privatekonomiska intressena går före de allmänmänskliga

Slemmern. ”Hur klarar de biologiska organismerna fiskar, fåglar, tång, musslor och andra vattenberoende arter (också människan) den gigantiska påfrestning på vattenekosystemet som ett racerlopp på Slemmern utgör?” skriver insändarskribenten. Bilden är från en Formula 2000-tävling på Slemmern ifjol. Foto: JONAS EDSVIK

intressena? Eller är det så att alla tjänar på affären? Det kanske är så att några personer tjänar några ”sketna” miljoner på ett ”sketet” evenemang som ett racerlopp på Slemmern utgör. **Vilka är glada** åt Ålands initiativ att anordna evenemanget? Kanske de tänker,

skönt att slippa eländet, nu har vi i alla fall ett rent samvete medan Åland får ett rent helvete. Jag tror att Golfströmmen innan dess ändrat riktning och med en järnspik slagit ”hole in one” och fört bort hela evenemanget ur dagordningen? **Miljöbalken**

MESSA NYAN
Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ Det var mycket i samma kommun. Älgar som är nästan tama och kadaver som grävs ner nattetid, vaf blir nästa? Mvh. **Förundrad.** ■ Björn-Olof! Kan du ge en pyjamas åt kvinnan på bilden bakom dej! Hon ser ut att behöva det. **0457.** Messkommentaren gäller en bild på sida 14 i fredagens Nyan. **Red.**

■ Hemska saker vad dessa djur har lidit innan de dog. Varför tog inte myndigheterna tag i eländet för flera år sen? Djurägaren sjuk!!! Jo efter inspektionen. Hej från **Djurvån som mår illa.**

■ Hej, 0457, ok hur ska jag kunna få tag i ditt nummer? Ska jag höra av mig till redaktionen? Många kramar. **Man 34**

■ Vill du ha mitt nummer får du det av redaktionen, ring dit och fråga..ok 0457 H. **Man 34.**

■ Gratis på namnsdagen,Elisabet, Lisa och Lisette, du som är alltid lika vacker och söt,oavsett om du är på Puben eller hemna, tittar på Teven eller pysslar om någon katt, lugn och sansad bland din kompisar eller upphetsad, förbannad för att en man är kär i dig eller vill bara locka fram hela din kvinnlighet. Jag saknar din närhet för att den ger mig många kickar uppe, i mitten och ner, tack, här är, igen, en röd ros i en väldoftande buket, det är upp till dig,om du tar emot eller,... Din kompis **H-elen.**

■ Fredagens tidning: förvaltningschef Ehrnström upptäcker en flickkalender i finmekanikrummet.

Kalendern lär inte hänga kvar längre. **040.** ■ Vill bara säga att du är en bra kille Schröder. Kram från **Ja du vet vem.** ■ Du söta björn på Arken med en vit spets, är du singel. **Jan.** ■ Klockan 03.46 svänger en polisbil ut från Klinten och kör norrut mot sjukhusrondellen utan att blinka. Måste inte polisen blinka? Det är ju trots allt dom som har betalt för att upprätthålla lagen, så då borde dom väl ändå följa den åxå. Eller har jag helt fel? **Bunny.**

■ Läste lediga platser i lördagens Nyan, det är löjligt av Crosskey att ha befattningarna på engelska. Jag trodde det var ett dotterbolag till Ålandsbanken och inte med engelska banken. **040.** ■ Till singelkille som saknar kärleken, hur gammal är du då? **040.**

■ Lördagkväll:-) Som vanligt går det 800 km i tim genom Haraldsby. XXX kör över en katt: backar sedan över den skrikande katten så att den ska vara tyst. Detta är mord på någons familjemedlem. Nästa gång är det väl någons barn man backar över. Tänk att det finns sådan ondska. Motorsport är ingenting annat än karringsport. **Antikill.**

■ Varför har inte Åland någon singelkväll? Nått disko eller danskväll för bara singlar. **040.**

■ Är det inte dags att slopa tv-licensen? Mer onödigt sätt att

göra av med pengar är svårt att hitta. Fri tv till folket! **040.**

■ Prägel. Dofter ljus är det första ett barn minns. Självkänedom så ofta återkommande. Eller hur? Goda egenskaper och kreativitet dåliga egenskaper och förbättringar. Egendom och mål eller svaghet. Eller hur? Konst är inte enkelt. Är du färgen, verktygen. Betraktar du eller målar du. Är du själv konsten. Eller hur? När du ömsesidig respekt, artighet och förtroende, när du lär dig. Gör du personliga riskanalyser konsekvent, känslösamt, tid och dig själv. Sen tar du beslut. Eller hur? När du tillfredsställelse i nyheten tryggheten och smärtan. Fick du betala i valuta för att nå ditt mål, för att lära. Hur du vill. Eller hur? Nyfiken var jag lärde mig? Första minnet är lycka. Jag badade i Östersjön som barn. Nu vill jag simma. **Annika.**

■ J***a människa som körde över en katt i Haraldsby och låter den ligga kvar på vägen så att andra får flytta ner den i diket för att den inte skall vara helt platt då ägaren hittar den. **0457.**

■ Nå nu vart de lite fel i mitt förra mess i lördagstidningen, jag menade att skriva att så länge hästarna har fri tillgång till hö/silage, vatten och vindskydd så klarar dom sej bra ute året om, oavsett ras faktiskt! Som sagt, min isis har varit på lösdrift med en arab och ett varmblood utan några problem!! **040.**

■ Vill du vara med och sjunga, så är du välkommen till vår ”sångjunta”. Hör av dig till numret **040 861 80 27.**

■ Du som skrev i lördagens tidning att emo betyder emotio-

nal, du vet ju inte alls! Emo är en förkortning för emotional hardcore, vilket är en musikstil som man kan klä sig efter. När jag först läste din insändare trodde jag det var ett skämt! h. **En som verkligen vet.**

■ Singelträff på nätet? Det kan man kalla nattrassel! **0457.**

■ Singelträff på nätet kan oxå bli nattrassel! **0457.**

■ Ja vad gör landskapets högst betalda tjänsteman, land-skapsläkaren egentligen? Någon som vet? **040.**

Vi är inte nöjda förrän Du är nöjd ...

FINLUX

37" LCD-TV | 150€

AB ÅLANDS TV

Storag. 9, tfn 12 629

www.alandstv.com

■ Vad håller posten på med? Igen en lördag utan Husis. Tredje gången på en dryg månad. Ringer man för att klaga är telefonsvararen på, trots att de borde ha öppet. Jag misstänker de satt i system att låta bli att dela ut lördagens Husis. Förklaring tack. **040.**

■ Tack! Jörgen Erlund. Där har vi det svart på vitt varför jag och många andra ÅHS-skötare fortfarande efter 10-15år jobbar som vikarie. ”finns inga pengar till ordinarie tjänster”. Nää precii, tacka för det. **040.**

■ Lyssna på radio Harmonica 102,8 lugn musik dygnet runt. **040.**

■ Gubbrocken på Bastun var underbar! Vore häftigt med gamla band/unga band tävlingen – de skulle kunna locka ner många dammig gitarr från väggen! h **Nöjda diggare.**

■ Men snälla småflickor på Arken som just fyllt 18-19! Lite självrespekt kan ni ändå ha när ni väljer vad ni ska ha på er! Smak-löst!! **050.**

■ Finns det någon politiker som vet något om beskattning? RJ anser att allt är ”korkat”, och tror att beskattning bara är ”enkel” inkomstbeskattning... Å Danne håller förstås med. Så vi skippar moms, accis och allt annat. Som de säger i Coccola (i Österbotten): He finns int na substitut fö veti, men he kan hjälp ti håll kafti. Läs på grabbar, eller håll tyst. **Skattemedveten.**

■ Hallo! Varför inte salt på vägarna då det är så halt att inte ens hästskit hålls på dom. Skulle vara bra med tanke på att det gick 10km/h från Eckerö i fredags sista turen. Bara funder-sam. Om man är orolig för rost av saltet så finns underredestvätt. Bara så att ni vet. **040.**

■ Hans Martin är verkligtb bra! Men hur kan man spela en låt som ”Min dotter” som en dansbands-låt? Den är ju så sorglig, fast den är vacker. **0457.**

■ Han som spelar dragspel utanför kantarellen e ju duktigt het! Singel kanske? :-) **0457.**

■ Vem är du Susann som skickade in mess om tvångsvård?Intressant att fler

tycker det behövs:).Om jag startat någon debatt kring detta så låt höra! **"Fdm"**.

■ Lib + c visar nytt ledarskap. De hör personal, organisationer och näringsliv innan programmet slås fast. Att göra en utredning före skatteövertagande är bra. Är det för befolkningens bästa eller inte. Viktigt är att skol- och andra reformer förankras före besluten liksom utlokaliseringar av tjänster. Personalen har familjer att ta hänsyn till. Det är möjligt att utlokalisera när hundratals anställda går i pension under de närmaste åren. Bra är att lib och c är för fortsatt bostadsbyggande på hela Åland. Då hålls hyrorna nere och inflyttning blir möjlig för näringslivets och sjukvårdens behov. **040.**

ÅM i mobilfoto

Sänd MMS till 0457-323 44 44

Alla bidrag visas på Nyans hemsida. Klicka på "Bilder - MMS" på startsidan

■ Nej, ryt som ett lejon. Så här.... Från **0457.**

NYANS ROS

...till **Draken**, maten är inte bara suverän utan också den trevliga personalen som bjuder på något extra. Tack! "Tripkillen".

...till **Alm, Nordberg, Sjövall och Willhelms** för en jättelyckad Grease-fest! Tack från oss vid bordet bredvid.

... till **Klicken Holmberg & Kaj Söderback** för att dom lagat vårat kök. Tack! Patricia.

HÄLGE

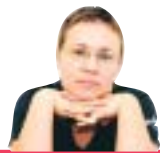

ZITS

”Med tanke på hur mycket som brukar gå fel i ett vanligt enspråkigt villabygge vill man helst inte tänka på alla möjligheter till missförstånd och slarv i det här sammanhanget.
ÅSA MOBERG I NY TID OM BYGGANDET AV ETT NYTT KÄRNKRAFTVERK.

ledare

Nina Fellman
Epost: nina.fellman@nyan.ax
Telefon: 528 441

primus inter pares

Johan Larsson

”Ett solklart fall av försummelse”

Jag ska stämma mina föräldrar. För försummelse av barndom. Eller i alla fall för försummelse av idrottsliga framgångar i vuxen ålder. Det borde finnas någon sådan paragraf. I någon lagtext. I någon bok någonstans.

Det handlar inte om några stora summor. En snittlön räcker. Jag kan till och med nöja mig med en summa något under snittet. Jag är inte sniken. Men något ska de betala för att jag aldrig blev proffs i NHL. Som målvakt. Den position där jag hade som allra mest talang som ung.

Och jag kan lova. Hade jag tjänat gott med pengar i NHL så hade mina föräldrar fått en nått liten summa att köpa sommarstuga för. Eller sportbil. Tänk på det pappa. Eller snarare. Du borde tänkt på det för femton år sedan.

De stod aldrig vid sidlinjen och skrek. De pushade mig aldrig till det yttersta eller skyllde på domaren när jag inte gjorde mål. De sa alltid efteråt att jag gjort en bra insats. Även om jag inte spelat en enda minut. Så var mina föräldrar. Snacka om solklart fall. Försummelse så det skriker om det.

Och några talangscouter kan de heller inte beskylldas för att ha varit. Pappa var en sådan som snickrade landhockeymål, var med och spelade och organiserade lag på gatan. Sådant trams. Det gör väl vilken pappa som helst. Vaddå umgås med sin son!

Jag ville ju att han skulle stå bakom målet och ge mig tips när jag, med en ihopskramlad målvaktsutrustning (som givetvis pappa plockat samman till mig), räddade tennisboll efter tennisboll som i hög fart från grannens högerhookade klubba ven genom luften. Konstruktiva och givande tips som att jag var dålig eller det lataste han sett. Och framförallt ville jag att han skulle skälla på mig varje gång jag släppte in ett mål. Eller åtminstone titta på mig med en besviken min.

Det är ordentliga pappor det. Det är sådana pappor som aldrig hamnar i rättegång för försummelse av barndom. Det är sådana pappor som ser sina söner spela i NHL och tjäna stora pengar. Som sedan pappa snor åt sig. Genom tvivelaktiga skatteaffärer. Så att han sedan kan komma i medelålderskris, skilja sig från mamma och köpa en Porsche. Det är ingen traspappa. Det är en riktig pappa.

Det är en sådan pappa som ser talangen i sin son. Som plockar honom bort från gatan, kör till närmaste ishall och kränger en målvaktsutrustning över honom. Och som sedan sätter sig på läktaren. Buar när sonen inte får spela, klagar på honom när han väl får det och spottar åt domaren efteråt. En rejäl pappa helt enkelt. Ingen myspappa som snickrar hockeymål och gör high-fives med sin son.

Ingen pappa som försummar en talangfull ishockeymålvakts karriär.
See you in court, pappa!

Öppenhet bästa garantin för hederlig journalistik

Viktig kontakt. Alla behöver kontakter, och självklart blir journalister påverkade. Det betyder inte att man inte försöker sätta yrkesheder och professionalitet mellan privatpersonen och arbetsrollen. Här är det journalister på plats när Paf har presskonferens om det nya spelet designat av Stefan Lindfors.

Foto: JONAS EDSVIK

Ingen går opåverkad genom sitt liv, inte ens journalister, men det betyder inte att man bara är de man känner.

Ien insändare i Nya Åland förra veckan skriver radiojournalisten **Anders Hallbäck** om det lilla samhällets problem med nära personliga kopplingar, till exempel mellan journalister och politiker. De problemen finns också mellan politiker och starka ekonomiska aktörer, mellan tjänstemän och politiker, på snart sagt alla nivåer i det åländska samhället.

Är det illa?

En komplikation är det ju alla gånger. Ibland är det en belastning, och det är obekvämt och skaver för den som hela tiden måste berättiga och förklara sin självständighet.

Man kan vända på frågan. Vore det bättre om sådana kopplingar inte alls fanns, om vi hade strikta regler för vilka tjänster den får inneha som till exempel har en familjerelation till en politiker?

Det säger sig självt att det är omöjligt och vore dessutom ett slöseri med resurser att avskriva duktiga människor. Det skulle också ytterligare försvåra nyrekryteringen om det påverkar närstående så negativt att man engagerar sig politiskt.

Kopplingar finns det alltid, även i större samhällen. Det som skiljer Åland åt är att allt är synligt och öppet och att folk i allmänhet har mycket bränsle för skvallerbrasan.

Man vet, tror sig veta och tolkar ibland in vida mer än vad som faktiskt finns där.

Någon bot finns knappast mot det, annat än att göra precis det som Anders Hallbäck gjorde, ta tjuren vid hornen, säga som det är och förklara hur man själv ser på sin roll eller sina roller.

På så vis kan man säga att Åland genom närheten och öppenheten i samhället också har världens mest innehållsdeklarerade journalistik och politik. Här är det inte bara de invigda som vet vem som haft möjlighet att viska i vems öra.

På Åland vet man precis, ända ner till vilken by en familj härstammar från och således kan tänkas känna viss lojalitet till.

Naturligtvis handlar det inte bara om vad folk tror sig veta, utan också om vilka relationer som faktiskt är relevanta. Den journalist som säger sig vara opåverkad av sin bakgrund, sina kontakter och relationer ljuger nämligen.

Det är klart att man påverkas av allt omkring sig, och mest av dem som står en närmast. Det man har att sätta mellan rollen som professionell journalist och privatpersonen är yrkeskunnandet, integriteten och framför allt en ärlig självkänedom.

Sen får man bara tugga i sig det faktum att

folk ändå bedömer det man åstadkommer utgående från sina förhandsuppfattningar. Det ingår i paketet, och är när allt kommer omkring inte mer än rättvist.

Det samma gäller i högsta grad våra politiker och andra makthavare. Självklart stämmer inte alla tokigheter som folk tror, och självklart stämmer en del. Självklart är de informella nätverken och kontakterna viktiga, och självklart ljuger den som påstår att de inte gör det.

Med dryga tio års erfarenhet av att ha åsikter i offentligheten kan jag säga så här: Det är åtminstone inte så att man inte får höra var man kommer ifrån eller vem man är kompis med. Den åländska debatten är snabbare än Fantomen på att läsa lusen av den som tror det.

Är inte det självsanering så vet jag inte vad man ska hitta på.

Nina Fellman

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2006:
7.279 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag

ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15

KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449

DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.

REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Ulf Weman
tfn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax

Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax

Familjeredaktör:
Maj-Len Lindholm
tfn (018) 528 449

Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportredaktör: Malin Tillström
tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax

ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax

ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax

Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab,
Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
1.1.2007

Fortlöpande helår..... 164 €
halvår..... 88 €
kvartal 45 €

STOPTIDER FÖR ANNONSER

Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färgannonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12

Target: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmäterverket, tillstånd nr 364.

TURLISTA 17.9 – 20.12 2007					
M:HAMN 01.50 2) → 08.00/09.00 2) → 12.55 L 11.00 4) → 17.00/18.30 → 23.20 L	ÅBO M:HAMN 12.55 L 23.20 L	M:HAMN 04.25 → 09.30 /17.00 → 23.45 13.05 L 2) → 18.15 /19.15 1) → 01.40 23.30 L → 06.00 3)/07.30 K → 10.50	STOCKHOLM M:HAMN 04.25 → 09.30 /17.00 → 23.45 13.05 L 2) → 18.15 /19.15 1) → 01.40 23.30 L → 06.00 3)/07.30 K → 10.50	M:HAMN 04.25 → 09.30 /17.00 → 23.45 13.05 L 2) → 18.15 /19.15 1) → 01.40 23.30 L → 06.00 3)/07.30 K → 10.50	
M:HAMN 23.55 → 09.55/17.00 → 04.15	H:FORS M:HAMN 04.15	L = Långnäs K = Kapellskär			

**LEDIGT
ANNONS-
UTRYMME**

Kontakta Nya Ålands
annonsavdelning
tel. *23 444
annons@nyan.ax

Nya Åland
☆☆☆☆

Turlista t.o.m. 24/4 2008			
OBS! Lokala tider			
Från Eckerö			
Alla dagar	13.30	18.30	
Fredag-måndag	8.30	13.30	18.30
Från Grisslehamn			
Alla dagar	10.00	15.00	
Torsdag-söndag	10.00	15.00	20.00

Buss: Till Stockholm från alla båtankomster. 8.30-turen via Cityterminalen. Från Stockholm (C) Tekniska högskolan 2 h före alla båtavgångar. Till Uppsala 13.30- och 18.30-turen. Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8 och 13 till 10- resp. 15-turen. Från Mariehamn 1 h före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst. **Extra turer fr. Eckerö:** 4/12 kl. 8.30 och 26/12 kl. 8.30. **Extra turer fr. Grisslehamn:** 5/12 kl. 20.00 Ej trafik 24-25/12 samt 31/12 kl. 18.30 och 1/1 2008 kl. 10.00

ECKERÖ LINJEN
Bokning tel. 28 300, växel 28 000, Grisslehamn 0175-258 00.
Bokning även på www.eckerolinjen.ax

1) 6.12 och 13.12 Charter, kontakta oss för info.
2) 7.12 och 14.12 Charter
3) 8.12 ank Sto 05.00, avg 06.00 ank Långnäs
9.12 ank Kap 07.15, avg 08.15 ank Långnäs
4) 8.12 och 19.12 avg Långnäs 12.30
Jultrafiken: Kontakta vår bokning!

SILJA LINE

Ö ESPLANADG. 7. TEL: 27027
FAX: 15118 www.birkaline.com

TALLINK

Sthlm - Mariehamn - Tallinn

ÅRSKORT 10€!
Ger rabatt på resor till Tallinn, kom in så berättar vi mera!

18.00 - 00.50 → 01.00 - 10.00
10.00 - 05.00 ← 04.50 - 18.00

Torggatan 14, tel 16 711. www.tallinksilja.fi
Check-in senast 30 min. före avgång

ÅLANDSTRAFIKEN 20.8-31.12.2007

Mariehamn-Kapellskär, Kapellskär-Mariehamn
TRAFIKEN INSTÄLLD TOM 22.11

Med anledning av detta vill vi särskilt lyfta fram avgångarna kl 01.10, 04.35, 10.15, 14.25 från Åland-Stockholm.
Från Stockholm-Åland vill vi gärna tipsa er om avgångarna kl 07.45, 16.45, 18.00, 20.10

Vänligen kontakta Viking Lines resebutik för alternativa avgångar, tel 26 211

ÅLAND-STOCKHOLM dagligen			ÅLAND-FINLAND dagligen		
ÅLAND	STOCKHOLM		ÅLAND	ÅBO	H:FORS
01.10 L	06.30	03.30 L	07.35		
04.35 M	09.40	14.25 M	19.50		
10.15 M 2)	15.30	23.45 M	→ 10.00		
14.25 M	18.55	14.10 M	08.45		
14.10 M	07.45	01.00 L	21.00		
23.35 M	16.45	04.25 M	17.30 3)		
07.45 M	18.00 2)				
03.20 L	20.10				

2) Reservation för charteravgång
Reservation för charteravgångar, kontakta vår resebutik för info. 3) Jultkrystning med annan avgångstid, kontakta vår resebutik. Jultrafiken: kontakta vår bokning!

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. (i Mariehamn 20 min. vid avg. kl 07.00 och 08.00) före ord. avg. Transfer Mariehamn (Storag. 2)-Långnäs 1 timme före avgång, även Långnäs-Mariehamn, 12 EUR/person.

M=Mariehamn L=Långnäs
Boka alltid din resa!
VIKING LINE
Storagatan 2, tel 260 111, bokn. 262 11
www.vikingline.ax

RING SÅ KÖR VI! **DAGLIG LASTBILSTRAFIK** till och från Åland. Tel. 24 111

SAMTRANS

MÅNDAG 19 NOVEMBER 2007

| **dagens ålänning** | **vädret** | **dagens rätt** |

“Tid som aldrig kommer tillbaka”

Dagens ålänning Michael Sjöberg, 39, är ute på söndagspromenad med en flicka i barnvagnen.
Vad heter hon?
- Titta på skylten!
Där står det Ninni och datumet 27 mars 2007. Hur har det första halvåret gått?
- Bra. Det är en ny erfarenhet för mig. Jag hade gått på Folkhälsans föräldrakurs, varit till BB och tittat och så. Jag sökte mycket information på nätet. Och jag gick med i en pappagrupp. Från början var vi 8-9 som alla hade fått barn i mars. Sedan blev det 4-6 som var aktiva.

Har du fått nya perspektiv?
- Visst. Meningen med livet behöver man inte fundera på längre. Det är det här, och det är bara positivt. Och det här är tid som aldrig kommer tillbaka. Jag skulle vilja vara mera hemma. Jag tog ut pappaledigheten direkt och var med på BB. Sedan blev det fyra veckors föräldraleddighet. Att ta hand om barnet är ett heltidsarbete.
Vad gör du när du inte är

Samma stad - nya perspektiv. Livet förändrades när Michael Sjöberg blev pappa.

med dottern?
- Jag är vaktmästare på Transmar. **Gabriella**, min fru, är lärarinna på Vikingaåsen.
Har du någon hobby som du fått ägna mindre tid åt sedan du blev förälder?
- Förr ägnade jag mycket tid åt LAN-partyn och sånt, jag meckade mycket med datorer. Men det hade jag bestämt mig för att sluta med redan innan jag blev pappa.
Var du LAN-pionjär på

Åland?
- Det skulle jag inte säga. Jag arrangerade LAN-partyn med **Sebastian Holm**, men det var ett gäng som började före oss. Det var före Counter-strike, man spelade strategispel i mindre grupper. Som mest hade vi 140 personer med. Nu när folk har bredband sitter de hemma och spelar i stället.
Någon du vill hälsa till?
- Föräldrarna och svärmor.
Text & foto: PATRIK DAHLBLOM

Måndag

Stockholm 0,7m +5/+5
Åbo 0,2m +5/+5
+3/-1

Tisdag

Stockholm 0,3m +3/+2
Åbo 0,1m +2/+2
+2/+0

Onsdag

Stockholm 0,4m +5/+5
Åbo 0,6m +4/+5
+3/+4

I går kl 14

	temp.	vind	m/s
Jomala	+4	VSV	6
Åbo	+3	VSV	7
Helsingfors	+4	SV	5
Stockholm	+7		

Vattenståndet i går kl 14
Föglö +24 cm Åbo +24 cm

Solen i dag

	Upp	Ner
Mariehamn	8:48	16:03
Helsingfors	8:29	15:42
Stockholm	7:51	15:16

Max/min temp. 11.11 - 18.11. klo 8

	max.	datum	min.	datum
Jomala	+5,4	11.11.	-3,4	17.11.
Åbo	+3,3	16.11.	-8,7	17.11.
H:fors	+3,6	11.11.	-5,6	15.11.

För ett år sedan

	temp.	moln.
Jomala	+6	☀
Åbo	+6	☀
Helsingfors	+7	☀

Utomlands i går

	Köpenhamn	Paris	+1
Oslo	+1	Wien	+1
Bryssel	+6	Madrid	+9
Berlin	+5	Rom	11
Moskva	-6	Aten	17
London	+6	Las Palmas	23

METEOROLOGISKA INSTITUTET
Värdertjänsten Tel. 060010600 3,95 /min +Isa

Leverbiffar
1 skiva nöt- eller kalvlever, 150-200 g, per person (0,5 - 1 msk mjöl)
0,5 msk smör
0,25 tsk salt och vitpeppar

Skölj leverskivorna och torka i hushållspapper. Vänd dem i mjöl, fräs upp smör i pannan och lägg i levern. Stek några minuter på var sida på medelvärme. När det tränger upp bloddroppar är det dags att vända. Man kan också kontrollera gräddningen genom att skära i biffen. Strö på salt och peppar och servera med potatismos och riven morot.

TIPSA 0457-313-4444 **MESSA 0457-323-4444** **RING 018-23444**

ARKIPELAG

Lunchbuffé
Måndag 19.11
Heta laxspett med chilisås, GL
Köldolmar med lingonsylt, GH
Vårullar med risnudlar, L
Dagens soppa

Strandg. 31, AX-22100 M:hamn
Tel +358 18 24020
info@hotellarkipelag.aland.fi
www.hotellarkipelag.com

AURA
OSTHÄMBURGARE
3,75

Erbjudandet gäller 19.11-2.12.2007

HESBURGER

DIN SPORT & FRITIDS BUTIK!

Jacka & byxor
129€
Herr & dam str. i flera färger

SPORT center
NORRAGATAN 9,
tel. 16 489, fax 16 589.
Öppet 9-17.30 **lörd. 10-14**

PRISER-erbjudande
Sunnuntai
specialvetemjöl
2 kg
0,69 st
Utan Plussa-kort 0,95/st

MATHIS
Punketen
VÄSTERNÄS TFN 16 220
Öppet: vard 9-18, lörd 9-14
www.mathis.ax

Lunchguidning
tis 20 nov kl. 12

Gunnar Johansson
visar sin
Ex Libris-samling

Ålands museum

THERMO-RIDBYXOR
- för både stora och små
Vuxna 46€ Barn 3€

Häst & Fritid
Skarpansvägen 29, tel 12 890
Mån-fre. 11.00-17.30, lör 10-14

Veckans produkt

Robust, stryktålig och tuff!
Sonim XP1
280€

TeleButiken
Mariehamns Telefon Ab
Storagatan 6, tfn 27 448 www.telebutiken.ax